

Izšla ob 4 jutraj.

Plan mesečno 12-40 Din

za inozemstvo 28-—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvu

Ljubljana, Prešernova

ul. št. 54. Telef. št. 32.

Podružnice:

Maribor, Barbarska ul. 1.

Telef. št. 23.

Črna, Aleksandrova 6

Račun pri pošti, čekov.

zavoda št. 11.842.

Današnja številka ima 13 strani. Vse priloge, kakor sta označeni.

Ljubljana, 25. avgusta.

Danes je minilo troje let, odkar smo začeli izdajati »Jutro«. Preko začetnih težkih in odpora onih, ki jim je bil najmlajši mladi naš list na potu, se je »Jutro« razvil v krepko postojanko, ki je ne more podreti nobena sila več. »Jutro« je služilo ideji. Skušalo je po najboljšem prizadevanju priložiti do zmage, brez ozira na levo in desno. Doslednost demokratske politike je v taktičnem oziru morda celo pogreška, a daje nam mirno vest, da smo postopali pošteno in brez varanja javnosti.

Državno idejo in idejo narodnega edinstva smo pred vsem branili. To ni bilo vselej tako lahko. Saj je javnost tako rada zamejvala vsakega carinika z Jugoslavijo in skušala v Jugoslovenstvo zanesti strah za Slovenstvo. Neoziraje se na popularnost smo se dosledno in brezobzirno postavljali na širše stališče, ki se ne straši zgodovinskih, plemenitih in pokrajinskih plotov. To nam je prineslo hute borbe. Morda smo bili kdaj ostri, a iskreno smo prepričani, da bi bila vsaka oblika federacije začetek konca Jugoslavije, za Slovenstvo pa gospodarski pogin. Zato smo delali za čim najjačše udejstvovanje slovenskega duha in znanja v cel državi, ne le v ozkih mejah pokrajine.

Borili smo se za politični in jugoslovenski unitarizem, a s isto vneto za upravno dekoncentracijo v tem smislu, da se zajamči narodu najširši vpliv ter odločanje pri administraciji v samoupravnih enotah. Nasprotni smo zato bili obstoju in ustvarjanju izjemnih pokrajinskih ali plemenitih privilegijev, ker ne le ne odgovarjajo demokratski ureditvi države, marveč so zanje in njeno enotnost tudi skrajno škodljivi. Dasi smo, odkar se zavedamo, ljubili Hrvata in Srba kakor Slovenca, vendar smo se postavili s enakostjo zoper izrastke velebrstva in velehrvatstva, kakor zoper nepravne pojave maloslovenske ozkočrtnosti.

Pri doslednem izvajanju našega jugoslovenskega programa so nam bili vedno na mislih kulturni, socialni in drugi interesi naše ožje domovine, ki nam je neposredni delokrog. Razsežnost in intenzivno delo nas samih, naših prijateljev in naših somišljenikov v številnih kulturnih, prosvetnih in socialnih organizacijah, na katere gledamo s samozvestjo, a tudi s največjo nado, da bo iz njih vzkliklo novo in boljše nacionalno naše življenje, je največji dokaz, da nas ni prazna in puha fraza. Tem krepkeje smo zastopali slovenske kulturne in socialne naloge, ker smo se zavedali, da s tem istočasno podpremo tudi naš celokupni narod in veličino naše države.

Naš boj je šel proti vsem pojavom nasilja in korupcije. Ob velikem pomanjkanju družabne morale ter v vrtni razdorone povojne psihoze ni bilo hvaležno, boriti se za to ter delati na to, da postane Jugoslavija pravna država, ter da nastopi za državljane popolna pravna sigurnost. Kako težko stališče pri zasledovanju tega cilja je imela jugoslov. demokracija, dokler je bila v politični koaliciji z radikalno stranko, se vidi šele danes, ko samoradikalni režim od dne do dne bolj degradira Jugoslavijo v brezpravno državo, kjer zakoni ne gredo preko moči vladajoče partije. Ako hočemo, da bo ta država predmet zaupanja državljanov in inozemstva, je nujno, da se ustvari koncentracija vseh onih, ki so voljni in sposobni, da izvedejo v državi popolno enakopravnost državljanov.

V tem pogledu mora predvsem prenehati odkriti in prikrita gospodarska eksploatacija poedinih delov države ter posameznih slojev po režimu velebrske radikalije. Gospodarske interese Jugoslavije je treba motriti ter uravnjavati po vidikih potreb celokupne države. V ta namen je predvsem potrebno, da opuste takozvani »prečani« svojo brezplodno in nesrečno politiko pasivnosti napram državi upravi ter z aktivnim sodelovanjem in v pravem umevanju patriotizma store vse, da nastopijo za našo novo domovino čim prej konsolidirane razmere.

Ko smo pred tremi leti začeli izdajati »Jutro«, smo v svojem prvem vodniku podčrtali, da hočemo biti navzele vsemu neomajljivi optimisti. To smo bili dosedaj vedno in taki hočemo ostati tudi v bodoče. Naj bi prizadevanje »Jutra« rodilo veliko armado optimistov, ki hočejo in morajo dovesti narod, državo do boljše bodočnosti.

Obnovitev reških pogajanj

JUGOSLAVIJA STAVLJA PROTIPREDLOGE NA MUSSOLINIJEVE ZAHTEVE. — ITALIJANSKA ALTERNATIVA. — SKRIVNOSTNI DR. NINCIC.

Rim, 25. avgusta. J. Jugoslovansko-italijanska pogajanja v Rimu se nadaljujejo. Dr. Ryba je danes dopoldne razpravljala s senatorjem Contarinijem o pismu ministrskega predsednika Mussolinija jugoslovanski paritetni komisiji. Contarinij je prečital snatej in pomen tega pisma. Petruje se, da jugoslovanska delegacija ne bo bres nadaljnega sprejela italijanskih minimalnih predlogov, temveč da je Jugoslavija stavila šest protipredlogov. Eden izmed protipredlogov spravlja zoper v debato vprašanje Zadra, kar se Italijani še enkrat odklonili.

Teško je reči, ali bo še prišlo do sporazuma. Vendar pa menije v italijanskih krogih, da se ne bo izpremenil rok 1. septembra, ki ga je postavil Mussolinij kot zadnji termin za dosego sporazuma. »Giornale d'Italia« izjavlja, da mora Italija končno zahtevati da pride do odločitve. Ali naj se Reka nevtalizira kakor to določa rapalska pogodba; potem pa Jugoslavija ne sme s aneksijo Baroka in Delte omejit pristaništa ter onemogočiti njegovega obstoja. Sicer bo Reka mesto brez loka. Tako pa ne more živeti in se mora priključiti Italiji. Odločitev je torej v Beogradu.

MINISTER NINCIO O POGAJANJH.

Beograd, 25. avgusta. p. Nocoj ob 6. uri je dopotoval v Beograd minister sunanjih

Pred sklepom radikalno-klerikalne kupčije?

DANES OBNOVE V LJUBLJANI POGAJANJA ZA VSTOP KLERIKALCEV V VLADO. — DŽEMIJE TOVCI OBRNILI RADIKALOM HRBT.

Beograd, 25. avgusta. r. Od večerja kroji v političnih krogih vesti, da se nahaja Pašićeva vlada zopet pred krizo. Džemijetaki poslanci so izdali namreč po dogodkih v Prištini in v Kosovski Mitrovici poluradno izjavo, da džemijet ne bo več podpiral homogene radikalne vlade. Vlada je že na zadnjih dveh sejah ministrskega sveta razpravljala o novem položaju. Sejam je prisostvoval tudi predsednik skupščine Ljuba Jovanović, ki je predlagal koalicio s slovenskimi klerikalci. Vlada se je baje že odločila za direktno pogajanja z dr. Korošcem, ki se bodo vršila o priliki katoliškega kongresa v Ljubljani.

Kakor se poroča, bo vlada po predsedniku skupščine Ljubi Jovanović obnovila svojo bivšo ponudbo klerikalcem: Administrativno avtonomijo Slovenije. Z ozirom na dosedanje stališče dr. Korošca pa se lahko reče, da klerikalci iz taktičnih razlogov tudi v slučaju sporazuma z radikali ne pojdejo v vlado, ampak bodo samo glasovali za vladne predloge v narodni skupščini. To dokazuje tudi dejstvo, da je vlada že popolnoma izpraznila resort ministrstva za socialno politiko z dr. Pelešem. Aranzma s Korošcem bi imel tudi namen, da se razbije federalistični blok in da se poveri dr. Korošču naloga, da najde način, kako bi se razbila tudi Radićeva organizacija. Vlada namreč smatra, da je za to sedaj ugoden trenutek, ker je predsednik organizacije Stjepan Radić v inozemstvu. O vsem tem bodo razpravljali jutri v Ljubljani minister dr. Janković.

Francoski list o Radiću

Pariz, 25. avgusta. r. »Journal des Debats« piše o Radiću: »Radić je pobegnil v inozemstvo in je s tem storil veliko uslugo državi Srbov, Hrvatov in Slovencev. S tem činom se je njegov vpliv v državi zelo zmanjšal. Beograjskim političnim krogom je tako olajšano delo za sporazum s hrvatskimi političnimi skupinami.

Radić in angleške oblasti

Beograd, 25. avgusta. p. Danes je vlada izdala nastopni komunik: »Zadnje dni so budimpeštanski listi priobčevali razne vesti o korakih naše vlade proti angleškim diplomatskim uradnikom v Budimpešti in proti uradnikom angleškega konzulata v Zagrebu, in sicer v zvezi Radićem. Pooblaščenec smo izjavili, da ne samo, da ni bil storjen noben korak v tem smislu, ampak da tudi v uradnih krogih nihče ni mislil na tak korak, ker se obde ni sumilo o pravilnem postopanju angleških uradnikov. Tendence madžarskih listov je, da priobčujejo razne izmišljotine o naši državi.

Zbližanje Francije in Nemčije

ŠPOVOLJEN VTIS STRESEMANNOVEGA GOVORA V FRANCIJI

Pariz, 25. avgusta. a. Večernji Stresemannov govor je napravil v Franciji dober vtis in se smatra za dokaz, da hoče nemška vlada doseči odkrit sporazum s Francijo. Listi izražajo le obžalovanje, da se državni kancelar ni izrazil natančno o reparacijskem vprašanju in posebno ne obljubil, da se ustavi pasivni odpor. Vsekakor pa pomenja večernji Stresemannov govor precejšen korak k razidženju položaja.

Pariz, 24. avgusta. j. »Milieta« piše v listu »Petit Parisien« o govoru Stresemanna ter s priznanjem poudarja, da je državni kancelar pozval Nemčijo, naj se ne zanaša na spore med savezniki. Obžalovati se more le, da se Stresemann ni mogel odločiti za to, da bi izjavil, da se Nemčija odreče pasivnega odpora v Poruhru, a česar bi dal Poincareju možnost omejit ruhrsko zasledbo, kakor je bilo to namenovano. »Figaro« označuje govor Stresemanna kot znatno zbližanje med Nemčijo in Francijo.

ITALIJANSKO MNENJE.

Rim, 25. avgusta. j. »Ides Nazionale« ugodno presoja govor Stresemanna ter izjavlja, da je imel Stresemann pogum povedati resnico. Posebno pozornost zasluži njegova izjava o finančnem položaju Nemčije.

Kljub demantjem se še vedno vzdržuje verzija, da bo dr. Beneš pri svojem obisku poskušal posredovati med Italijo in Jugoslavijo.

TRDOVRATNE VESTI O BENEŠEVEM POSREDOVANJU.

Rim, 25. avgusta. j. Za predstoječi prihod češkega sunanjega ministra dr. Beneš v Rimu vlada v tukajšnjih diplomatskih krogih velik interes. Razgovori bodo gospodarskega značaja, vendar pa se bo govorilo tudi o politiki. Šle bo za priprave trgovinske pogodbe na tarifni podlagi. Pri tem si bosta obe državi dovolili medsebojne olajšave glede uvoza.

Kljub demantjem se še vedno vzdržuje verzija, da bo dr. Beneš pri svojem obisku poskušal posredovati med Italijo in Jugoslavijo.

Beograd, 25. avgusta. p. Nocoj ob 6. uri je dopotoval v Beograd minister sunanjih

Beograd, 25. avgusta. p. Iz Skoplja javljajo, da je poslanec Ferad beg izjavil, da so džemijetki poslanci videli, kako škodljiva je politika sedanje vlade. Zato Turki vlade ne bodo več podpirali. Raje bi pomagali Radiću nego Pašću. Ferad beg trdi, da je za krvolivce v Južni Srbiji odgovorna državna policija, ki ni nastopala nepristransko.

Beograd, 25. avgusta. p. Danes je Ferad beg sklical v Skoplju sejo džemijeta, katere so se udeležili vsi džemijetaki poslanci. Razpravljali so o spopadih pri zadnjih občinskih volitvah v Prištini in Kosovski Mitrovici. Med pristasi džemijeta vlada ogorčenje in so z ozirom na to džemijetki poslanci sklenili, da zahtevajo od beograjske vlade zadoščenje. Stavlji bodo vladi posebne pogoje. V slučaju, da vlada tem pogojem ne ustreže, ne bodo več podpirali vlade v parlamentu.

Druga plat zvona.

Zagreb, 25. avgusta. p. Nocojšnji »Hrvat« javlja, da je netočna vest, da je dr. Korošec prekinil zveze z Radićevim stranko. Na prvi seji Hrvatskega bloka bo prisoten tudi dr. Korošec. »Hrvat« piše, da so vesti o nesoglasjih v federalističnem bloku samo prazne želje radikalcev.

Beograd, 25. avgusta. p. Finančni minister dr. Stojadinović je danes posetil izložbo v Novem Sadu. Jutri posei novosadsko izložbo minister pravde dr. Slavko Miletić.

RUDARSKA STAVKA NA ČESKEM

Praga, 25. avgusta. z. Pogajanja za poravnavo stavke so se izjalovila in je zato pričakovati, da bo trajala splošna stavka dalje časa. V ostravskem revirju se je v zadnjih dneh položaj zelo posutil.

DR. BENEŠ POSETI PAPEŽA.

Rim, 25. avgusta. z. V češkoslovaških političnih krogih se zatrjuje, da bo zunanji minister dr. Beneš o priliki svojega prihoda v Rim posetil tudi papeža. V vatikanskih krogih se ta vest ne potrjuje.

ODGODITEV ITALIJANSKIH VOLITEV.

Rim, 25. avgusta. z. Mussolini je izjavil večerj na zborovanju fašistovskih novinarjev, da namerava za nedoločen čas odgoditi nove volitve v parlament.

TRGOVINSKE POGODBE AVSTRIJE.

Dunaj, 25. avgusta. s. Jeseni bodo pričela trgovinska pogajanja s Češkoslovaško, nakar bodo sledile konferenice s Madžarsko in Poljsko. Obstoječi dogovori glede izmenjave blaga ter pogodbe o osebnem in tovarnem prometu se nameravajo nadomestiti s popolnimi pogodbami. V septembru odide državni kancelar dr. Seipel v Varšavo, kjer se bodo vršili razgovori o trgovinskih pogodbah.

SESTANEK BALDWINA IN POINCARREJA

SESTANEK BALDWINA IN POINCARREJA

London, 25. avgusta. j. Ministrski predsednik Baldwin je odpotoval v Pariz, kjer bo imel prijateljski sestanek s Poincarejem, na katerem se bosta oba državnika posvetovala o položaju in se dogovorila glede priprav za kasnejšo konferenco.

CILJI ANGLEŠKE REPARACIJSKE POLITIKE.

London, 25. avgusta. s. Predsednik trgovinskega urada je večerj na banketu obrazložil politiko angleške vlade glede reparacijskega vprašanja ter izjavil, da so cilji angleške politike sledeči:

1.) Da se dobi od Nemčije čim večja vsota reparacij na najbolj uspešen in najhitrejši način.

2.) Da se ustvari v Evropi urejene in stabilne razmere, ki bodo dopuščale narodom, da delajo in da trgujejo.

3.) Da se reparacije zamajajo s uspešnimi garancijami, od katerih je najvažnejša kontrola nemških financ, bres katere se po njegovem mnenju nemška valuta ne more stabilizirati in tudi ne doseči primerno obdavčenje.

ANTANTA ZAPUŠČA CARIGRAD.

London, 25. avgusta. s. Vled ratifikacije mirovne pogodbe po angoreki narodni skupščini so bile takoj izdane odredbe za izpraznitev turškega ozemlja. Danes bodo zapustili Carigrad trije transporti vojakov. Težke angleške topove so že spravili na ladja.

AKCIJA ZA SANACIJO AVSTRIJE.

Dunaj, 25. avgusta. j. Državni kancelar dr. Seipel, ki se je v ponedeljek vrnil s svojega dopusta, odpotuje pričetkom septembra v Zenevo, kjer bo pred Zvezo narodov podal letno poročilo o akciji glede sanacije Avstrije. Tudi generalni komisar dr. Zimmermann odide s svojim tajnikom v Zenevo. Koncem septembra odpotuje dr. Seipel v Varšavo.

NEZGODA MINISTRA DR. HODŽE

Bratislava, 25. avgusta. s. Večernj popoldne se je avtomobil ministra dr. Hodže na potu v Surany prevrnil. Minister je padel iz avtomobila, vendar pa je bil k sreči le lahko poškodovan.

DR. WEISSKIRCHNER IZSTOPI IZ POLITIČNEGA ŽIVLJENJA.

Dunaj, 24. avgusta. s. Kakor poroča »Die Stunde«, bo predsednik narodne skupščine, dr. Weisskirchner iz zdravstvenih razlogov izstopil iz političnega življenja in vstopil v novoustanovljeno avstrijsko-jugoslovansko komercialno banko, ki je dobila od finančnega ministra že koncesijo.

ITALIJANSKI SOCIJALISTI NA UMUKU PRED MUSSOLINIJEV.

Rim, 25. avgusta. j. Na milanskem kongresu direktij italijanskih strokovnih organizacij je unitarec Valdani stavil predlog, da strokovne organizacije ne smejo odkloniti, da bi se s fašistovsko vlado pričela pogajanja, pri čemer bi moglo v okvirju socialistič

Nazaj h Kreku!

O priliki V. katoliškega shoda v Ljubljani se spominjamo na Krekov politični testament, na njegov koncept, kako bodi naša država urejena. Še tik pred smrtjo je ob več prilikah razlagal vse to, kar je formulirano v razgovorih z g. Petričem in Dr. Roguljo, in kar je javnosti znano iz zagrebske «Narodne politike» ter «Slovenca» (št. 254, 1918).

Krek za politični centralizem, upravnno decentralizacijo. — En narod.

Vidite — je izvajal dr. Krek — tudi jaz sem za močan parlament in centralno vladno, zlasti v naših prilikah, kjer je prav lahko mogoče, da se razvijejo kakšni centralizirani elementi.

Jaz bi upošteval pri ureditvi naše države tri smeri, politično, gospodarsko in kulturno. Najprej konstatiramo, katera teh treh smeri nas Jugoslovane zbližuje in katera razdvaja. Hrvatski, srbski in slovenski kmet in delavec imata povsod iste interese. Tudi politično nismo drug od drugega tako oddaljeni. Vsi hočemo biti en narod v eni državi in vsi smo za ravnoopravo vseh plemen. Del nas pa kulturni ali boljše, versko-kulturni element. Zato mislim, da moramo ustvariti močan centralni parlament, in sicer dva koordinirana doma, enega nacionalno-političnega in enega socialno-političnega. V prvi dom bi se volili poslanci na temelju občine, jednake, tajne volilne pravice, z žensko volilno pravico, velikimi okraji, listami, proporcem. Socialno-politični dom bi bil stanovsko zastopstvo. Centralni parlament ima eminentno politično zadatko: vprašanja ustave, zunanje politike, narodne obrane, veliko okvirno zakonodajo, finančno, prosvetno, socialno, notranje uprave itd. V okvirju teh zakonov naj bi se razvila samouprava. Centralni parlament bi torej v glavnem imel takozvane pragmatične posle. Gospodarski moment bi se moral upoštevati pri ustvarjanju provinc, 10 do 12, s svojimi skupščinami, ki naj bi se brigale za povzdigo gospodarstva, poljedelsko produkcijo, industrijo, železnice, ceste itd. ...

Srbsko-hrvatski spor. — Parcelacija. — Tekma.

Glavni vzrok srbsko-hrvatskega spora je razlika kulturnih tedenc. Ta borba se mora lokalizirati in izločiti iz parlamenta, da se ne dogodi, da bi Hrvat in Srbi enkrat tvorili dre fronti drugo proti drugu, kar bi tiralo državo v pogubo, ker bi naši zunanji in notranji neprijatelji izkoristili takšen položaj za zmešnjave, iredito in vsakojake nevedčnosti. Zato je kulturno in konfesionalno stran narodnega življenja decentralizirati po občinah, ki morajo poleg svojih drugih nalog prevzeti tudi brigo za razvoj šolstva. Te občine bi morale imeti velikost dosedanjih hrvatskih kotarov, le samostojnejše. Po občinah bi razdelili Hrvate in Srbe.

To so glavne poteze državne ureditve...

Imeti moramo svobodno tekmo vseh kulturnih nazorov, vseh strank, vseh organizacij. Zmaguje naj, kdor je bolj sposoben in bolj delaven.

Ločitev cerkve od države.

Na ugovor: «Poznam ljudi, ki z vami v tej točki ne soglašajo!», je odgovoril dr. Krek:

«Vem, koga mislite. Toda oni ne pomislijo, da noben paragraf pri nas ne bo rešil cerkve in njene organizacije, če ne bodo njeni duhovniki in laiki živeli in delali, kakor treba. Naj veste, da sem rebus sic stantibus za ločitev cerkve od države...»

«Hegemonija». — Za ujedinjenje, proti separatizmu.

Hegemonijo bo med nami imel najposobnejši. Ako bodo to Srbi, je tudi prav, da jo imajo. Ne bodo pa je imeli radi brojne premoči. Stranke se bodo tvorile po enotnih programih, — razven njih pa se bodo morda razvile tudi kakšne avtonomistične stranke, ki bodo težile za preobliko ustave v federalistični smeri, kakor so tega mišljenja pri Srbih radikalci in pri nas ljudje frankovskega mišljenja. Tudi se bodo pojavljale v parlamentu socialne tendence, ki bodo tudi vplivale na strukturo strank. Politično uniformiranje pa bo vedno bolj napredovalo in vedno bolj bodo izginjale centralizirane tendence. Za dve, tri generacije bomo zares jedinstveni narod. Hegemonijo enega plemena bomo torej občutili le odpočetka, če jo sploh bomo.

Sposobnost.

V parlamentu pa moramo poslati svoje najposobnejše. Oni naj vladajo. Noben paragraf in nobena ustava ne more neposobnega naroda rešiti propasti. Slovencev in Hrvatov ne štejem med neposobne narode in sem zato prepričan, da bodo v državni upravi in reprezentaciji prišli na odločilna mesta.

Kaj je glavno?

Vprašanje monarhije ali republike je docela postransko. Tri načela našega tromenega naroda nas vodijo v bodočnost: En narod, en vladar, ena država od Bejke do Soluna in mnogo, mnogo svobode!

In danes?

Danes je glavni dan V. katoliškega shoda. Zborujejo o versko-naravni obnovi, o šolstvu in prosvetnem delu, o narodni in državljanski vzgoji, o narodno-političnih in socialnih vprašanjih. Včeraj so zborovali akademiki, delavci, učitelji. Ali so se pri vseh teh zborovanjih spominjali na delo SLS v zadnjih treh letih? Če so se, potem vedo, da je ta stranka lavalirala med monarhijo in republiko, se bila boljševoikom, se posluževala najrje demagogije, z nespretno taktiko zajadrala v opozicijo za vsako ceno ter se končno zaletela v federalizem in se celo pridružila Radiću. Z vsemi temi čini je sama postala nositeljica plemenske borbe, izražanja nizkih instinktov, ter je za cenno mandatov izključila večino slovenskega ljudstva od ustvarjajočega sodelovanja na upravi. Izročena v roke neposobnim politikantom, je SLS Slovence izolirala, ponižala ter tako sozakrivila, da je danes na krmlju Jugoslavije predstavljateljica korumpirane reakcije.

In SLS je na vse to še ponosna. To je pot strankine taktike in razvoj njene misli od Krekovega političnega testameta, izpovedanega leta 1917, pa do današnjega V. katoliškega shoda v Ljubljani.

Mi demokrati ključemo: Nazaj h Kreku!

sikom unitarizem, preganja z revolverji. Da jo sam predsednik radikalne stranke in obenem predsednik vlade postal njen «veliki dobrotvor», je dovolj značilen dokaz velikosrbske mentalitete tako poedinih faktorjev kakor tudi celotne srbske radikalne stranke.

— Nemške šole. «Obzor» je objavil vest, da je prosvetno ministrstvo izdalo naredbo, s katero se na srednjih šolah v Zombolju, Beli crkvi, Vrhu, Pančevu in Novem Sadu otvorijo nemške paralele. Madžarom pa se z isto naredbo dovoljuje otvoritev paralelnih razredov v Subotici, Zenti in Velikem Bečkereku. To so torej plodovi «vzajemnosti» in «lojalnosti». Dozoreli so a frapantno promptnostjo, kakršne je bilo doslej zastopni pričakovati od Beograda. Seveda, tokrat je šlo za krovno kupčijo, ki radikalno vladno stane — eno samo naredbo. In ta naredba je še same voljodinske Svabe spravila v zadrego: kako bodo napolnili z darežljivo roko podarjene zavode? Zato morajo v svojih glasilih, osobito še v svojem glavnem organu, novosadskem «D. Volksblattu», apelirati na nemške starše, naj vpišejo svoje otroke v čimvečjem številu v nove nemške paralele, ker sicer utegne njih otvoritev postati problematična.

— Ustrašili se je. Kabinet ministrskega predsedstva je izdal komuniké, v katerem dr. Velizar Janković kot namestnik ministrskega predsednika demantira, da bi bil sploh kakemu novinarju dal intervju ali kakršnekoli izjavo za tisk o Radićevem begu... Intervju z g. Jankovićem je prinesla večina jugoslovanskih, tudi radikalnih listov. Ker pa je intervju zadel na silno hude komentarje zagrebskega blokaškega tiska, se je g. Janković ustrašil, da ga ta izjava ne bi stala premierjevega zastopanja ali celo lastnega ministrskega portfelja. Zakaž g. Pašić je molčeč mož iz želi isto tudi od svojih ministrov. Energični demanti vseeno ni preveč drzen, kajti izjava je g. Janković dal o stvari le «Balkanu». In svojemu osebnemu žurnalu menda g. Velizar vendar sme povedati karkoli hoče in v kakršnekoli svojstvu, ne? Toda «Balkan», ki prinaša intervju debelo tiskan pod naslovom «Odlučni stav prema izdajnicima», vseeno navaja, da je g. Janković sprejel «predstavnik domače stampe... Kdo laže?»

— Nov seljaški pokret v Zagrebu. Kakor poročajo zagrebske «Novosti», začne te dni v Zagrebu izhajati nov seljaški tednik z naslovom «Seljački Dom». Urejevan bo spočetka nepolitično in prosvetno. Ko pa se bo udomačil, naj bi prevzel vlogo političnega tekmeča Radićevemu «Slobodnomu Domu». Med imeni, ki se službeno vrtijo okrog novega lista, ni nobenega izrazitejšega politika, temveč v večini imena dosedanjih pristaev Hrvatske zajednice in grupe okrog «Slobodne Tribune». Trdi se, da v ozadiju stoji oni del zajedničarjev, ki ne marajo več slepo za Radićem, del kongresistov in celo nekaj Radićevih poslancev. Smatra se, da bo uspelo z novim seljaškim tednikom prodreti med Radićeve množice.

Na srdite napade naših nasprotnikov odgovorite najboljšo s tem, da pridobivate «Jutru» novih naročnikov.

Po svetu

— Nevzdržnost fašizma. Največji angleški list «Times» je prinesel zanimivo karakteristiko Mussolinija s plesa moza, ki je študiral fašizem pol leta na licu mesta v Italiji. Clankar priha do zaključka, da je Mussolinijev režim klasičen primer jakosti in slabosti obenem. Mussolini je osebnost prve vrste, toda stoji popolnoma pod vplivom svoje okolice, ki je klasično neznana. Razen Mussolinija ni danes med fašisti niti enega, ki bi segel ostalim čez glave. Fašizem je skupina ognjevitih mladih ljudi, pripravljenih, da se bijejo in da umirajo toda brez izkustev na polju gospodarstva, politike in v splošnih vprašanjih. Zaradi teh ljudi je fašizmu odmerjeno le kratko življenje.

— Obroč okoli Japonske. Francoski listi pišejo, da japonsko časopisje v zadnjem času strašno napada Anglijo, nedavno še zaveznico Japonske. Vzrok tem napadom je tajen dogovor med Ameriko in Anglijo, glasom katerega hočeta Amerika in Anglija obkrožiti Japonsko v Tihem oceanu. Amerika gradi v Tihem oceanu dve važni luki: na Havajskih otokih in v San Diegu v Kaliforniji. Anglija pa pripravlja nov Gibraltar v Singapuru, s katerim hoče zabraniti Japoncem vhod v Indijo.

— Poljedelska razstava v Moskvi. Dne 19. avgusta se je v Moskvi z velikimi svečanostmi in v navzočnosti nad 20 tisoč delavcev otvorila prva poljedelska razstava sovjetske Rusije. Ob tej priliki so govorili Čičerin, Krasin in Rikov o pomenu poljedelstva v sovjetski Rusiji. Doyen tujih zastopstev v Rusiji, turški poslanik Muktar bej je pozdravil razstavo v imenu inozemskih držav, želel privediti popolnega uspeha. Delegat treh vzhodnih dežel kitajske republike je izročil Čičerinu dar kitajskega ljudstva, rdečo zastavo z napisom v kitajščini.

— Olajšanje mednarodnega potniškega prometa pomeni konvencija, ki sta jo sklenili pred dnevi Švica in Italija glede odprave medsebojnega vidiranja potnih listov. Mesto njih sta uvedli navadne turistovske izkaznice, ki veljajo za vse članke družine. Kadaj pridejo do takega pametnega dejanja tudi ostale države na našem kontinentu? Ali se bomo vedno zaplankovali drug pred drugim?

Sport

Za danes napovedane plavalne tekme za prvenstvo Slovenije so bile odpovedane.

Concordia, Zagreb : Ilirija. — Z današnjo tekmo med HSK Concordia iz Zagreba in SK Ilirija, ki se vrši ob 17. uri ob vsakem vremenu na igrišču Ilirije pred drž. kolodvorom, se pričena jejsenska nogometna sezona v Ljubljani. Concordia ima v svojem moštvu celo vrsto reprezentančnih igralcev; omeniti je posebej izvanredno krilsko vrsto Pažur II. — Dubravčič — Paškvan, levega branilca Pažurja I. in desno krilo Solca. Kakovost Concordije, ki velja za eno najsilnejših moštev v Jugoslaviji, označijo najboljši rezultati zadnjih treh prvenstvenih tekem z dosedanjim prvakom Haskom 3 : 0, 2 : 1, 0 : 0 in rezultata 2 : 3 proti dunajski Vienni in 1 : 2 proti dunajskemu Wackerju. Za Ilirijo je tekma s Concordijo važna preizkušnja za prvenstveno tekmo s Gradjskim SK, h kateri ima nastopiti prihodnjo nedeljo 2. septembra. Današnja sestava moštva se glasi: Miklavčič — Dolinar, Beltram — Tavčar, Lado, Milan — Zupančič I, Učak, Oman, Vidmajer, Pevalik II. — Napovedana predigra med jun. m. Ilirije in Slavijo odpade vsled negotovega vremena.

Ženski lahkoatletski miting v Ljubljani priredi S. K. «Ilirija» v soboto, 1. septembra ob 17. Spored obsega: 1. tek na 60 m; 2. tek na 200 m; 3. skok v dalj z zaletom; 4. met kroglice; 5. tek na 100 m; 6. skok v vis z zaletom; 7. met diska; 8. met kopja; 9. stafeta 4 × 60 metrov.

Sportni klub «Trbovlje» priredi v nedeljo, 26. t. m. svoj prvi sportni dan. Na programu je: dopoldne od 9. — 12. lahkoatletski miting, popoldne od 4.30 pa nogometna tekma s S. K. Celje. Da ta prva sportna prireditve v Trbovljah čim silajneje uspe, vabimo vse sportne klube, da se iste v čim večjem številu udeležijo. Ob neugodnem vremenu se prireditve preloži na prihodnjo nedeljo.

Nov svetovni rekord v metanju diska je nedavno postavil Finec Mitiymoa s 47.90 m. Dosedanji rekord je imel Amerikane Duncan s 47.583.

Kolesarska dirka Praga — Karlove Vary — Praga (260 km) se je vršila prošlo nedeljo. Dirka je precej trpela vsled slabega vremena. Zmagal je Cervinka (Sparta, Praga) v 11:31:09, proti znanemu Dunajčanu Pavlu Köttlu, ki je v 12:02:05 došel kot drugi na cilj.

Šah

Celjski šahovski klub razpisuje svoj letošnji redni turnir. Vel redni člani se ga morajo udeležiti. Turnir se prične v soboto dne 1. septembra z iztečenjem pripravljenih igralcev. Prijave prejema reditelj g. prof. Vagaja. Njegov namestnik je g. Ivo Metlika, razsodnik g. dr. Leo Brunčko.

Objave

× Glasbena Matica v Ljubljani. Vpisovanje vseh dosedanjih članov in članic kakor tudi novih pevcev in pevke se vrši od dne 29. (sreda), do inkl. 31. (petek) v sobi št. 6, od 5. do 6. ure zvečer v poslopiju Glasbene Matice, Vegova ulica št. 9. Skupni sestanek celokupnega zbora se vrši dne 3. septembra ob 8. uri zvečer v veliki dvorani istega poslopija.

× Prostovoljno gasilno društvo v Šmartnem pri Litiji priredi dne 2. septembra veliko veselico na vrtu društvenega doma, z godbo, areolovom in drugim sporedom. Ker je dobiček namenjen za nabavo novih cev, se vsi prijatelji gasilstva vabijo k mnogobrojni udeležbi.

× Razglas. V razglasu višjega šolskega sveta z dne 9. avgusta 1923., št. 8924, št. 75 «Uradn. lista», je v 10. vrsti odgovorj pomotoma izostala besedica «Ptujs». Prizadete učne osebe se opozarjajo, da se morajo prijaviti vsaj do dne 5. septembra 1923. tudi pri okrajnih šolskih svetih v področju okrajnega glavarstva v Ptuj. V predzadnji vrsti II. odstavka se glasi mesto «krajev» «okrajev». Dalje se glasi predzadnji odstavek: «Ta razglas naj sprejmejo na znanje tudi one osebe, ki bi morda ne prejele še posebnega obvestila od pristojnega okrajnega šolskega oblastva».

× Mala Nedelja. Narodno-kulturno društvo priredi o priliki otvoritve električne razsvetljave v društvenem domu pri Mali Nedelji v nedeljo dne 2. septembra ob vsakem vremenu veliko ljudsko veselico. Uprižori se narodna igra «Domen» s petjem, tamburanjem. Prosta zabava s plesom, ribolov na suhem itd. Za okrepčila po zmernih cenah je preskrbljeno. Začetek točno ob 7. uri popoldne. Vabimo vse sosede in domačine, da se v obilnem številu udeležijo naše prireditve. — Odbor.

× Delavnica za vojaško obleko. V najkrajšem času bo začela obratovati v Zagrebu «Vojno-odečna radionica», ki je bila prenesena v Zagreb iz Vevč. Delo se bo izvrševalo na državnih strojih in se bo plačevalo po kosih. V delo se bodo sprejemale tudi civilne osebe. Reflektanti naj se zgledajo osebno ali pismeno v Zagrebu v Jelačičevi vojašnici, Ilica št. 207 pri upravi omenjenega zavoda.

× Izgublji je v Ljubljani dne 23. avgusta ruski akademik indeks in sicer med 2. in 8. uro popoldne po Resljevi in Sv. Petra cesti ter Pred škofijo na Grad. Ker ima indeks vrednost samo za imenovanje, naj ga pošten najditelj odda v upravo lista.

Dopisi

ŠMARTNO POD ŠMARNO GORO. Sig. čujno sem zvedel, da je objavil g. Stanko Rotar finančni, računski oficijal v «Slovencu» dne 18. avgusta 1923. dopis iz Šmartna pod Šmarno goro, v katerem na rafiniran način dementira vse, kar je bilo navedeno v dopisu, objavljenem v «Jutru» dne 12. avgusta. V svojem dopisu poziva dopisnika «Jutra», da natančno navede slučaje izjavljanih itd. ter a svojim podpisom jamči za svojo izjavo, da oer da ga smatra za podlega in strahopetnega obrekovalca. Ker sem zagovornik resnice in poštenosti ter sovražnik zlobnosti in zaviranj, ki so jih vajeni ljudje klerikalne vrste, hočem tudi ja stopiti pred javnost in izpodbiti z dokazi to kar trdi gospod Rotar v svojem dopisu. Povem pa že naprej gospodu Rotarju, da je slabo naletel, kajti še v danes klerikalne hegemonije sem marljivo odkleščal klerikalnega ekspanzističnega okraja, toda vedno le poštenim potom z dokazi. Tako upam, da mi ne bo težko tudi s njim obračunati, izvali me je, posledice pa naj nosi sam. Opozarjam ga pa že naprej, naj prekliče svojo, na katoliški izobraževalni podlagi izbrane izjave kakor «podli in strahopetni obrekovalci» itd. Evo le nekaj dokazov: 1.) Na dan nabora sem alisal na lastna ušesa «Auf bilk Srbli», «Auf bilk Orjuna!», porca madon na, porco dio itd. Konstatiram, da ti elementi niso bili pristaši nobene napredne stranke, ampak klerikalne. Omenjam pa da so taki važiki na dnevnem redu, posebno kadar gredo izlivači mimo šol. poslopija. 2.) Neko soboto zvečer sem se vračal iz Tacna. Pred Rotarjevo hišo se peli pevci. Ko sem bil že nekoliko kmolov oddaljen, sem alisal povok «muk hudičev». Reagirati nisem hotel, boješe, da me dejansko kdo napade, kajti izkušnji imam dovolj, kaj zmorejo take vrste ljudi. 3.) Dan pred Reš. Telesom se hotela dva nasilno vdreti ob 1. uri ponoči skozi okno v I. nadst. k učiteljicam, stanujočim v šolskem poslopiju, da bi je posilila. Do groze prestrašeni sta me poklicali na pomoč, da sem ju napodil — toda ne z lahkoto. Eden izmed teh je vnet Orel in član Kat. izobraž. društva. Plačilo za svoj junaški čin sta prejela od okr. glavarstva z zaporom 10 dni, oziroma 100 Din kazni. Zahvaliti pa se imata meni in učiteljicam, da nismo nastopili tudi sodnijsko napram njima. 4.) Gospod Rotar se bo dobro spomnil onega večera, ko je bil napaden predsednik pevskega društva «Zarja», k pevski vaji gredo, od člana Kat. izobraževalnega društva pred Katoliškim domom z besedami: «Auf bilk Zarja» in «Mule hudičev». To so fakta, ki se ne dajo izpodbiti. In če želi gospod Rotar še kakih cvetk iz njegove okolice, sem radevolje vsak čas na razpolago. Veseli pa me, da se pozna mo. Na svidenje! — Josip Macarol, nadučitelj.

KOVOR PRI TRZICU. Pri poštnem uradu v Trzicu vladajo zadnje čase pravi čudne razmere. Namesto, da bi se v našo obrtno vas, kjer je poleg mnogih trgovcev tudi sedež treh uradov, dostavljala pošta vsaki dan, se pa od 1. avgusta 1923. dalje dostavlja le enkrat na teden. Kaj je vzrok temu? Menda nismo kje v albanških gorah! Pošto upraviteljstvo v Trzicu se naproša, da te nezdružne razmere čimprej odpravi.

ROVTE. Pri zadnjih skupščinskih ro litvah je bil v naši občini med klerikalnimi agitatorji najpridejši nekdanji semeniščnik in sedanjí pomočnik učitelja Meni Kogovšek. Razširjal je znano brošuro «Dejanja govore», ki je polna protidržavnega strupa. Okrajno glavarstvo v Logatcu je sicer obveščeno o vsem tem, toda okrajni šolski nadzornik se ne spne, da bi uvedel disciplinarno preiskavo. Ali je dobil kak ukaz od zgoraj?

ZAGORJE. Razmere v našem premoškopu so se izpremenile v toliko, da so poziv in pritisk ravnatelja Heinricha utukajšnje vodstvo začeli delati v obratnem smeri. Nekateri poduradniki, pazniki in strežniki. Inž. Lapornik sili na delo le svedne Slovence, drugim pa priznava Zagorci je celo, da bo smatral onega, ki ne prime za ročno delo, za upornika in predlagal njegov odpust iz službe. Na drugi strani pa nam grozi «Borba», ki bomo odpušteni, ko začno delati drugi delci. Prosimo vodje stavkovoljnih, da ukrepejo pri naših merodajnih činovnikih vse potrebno, da se napravi v tem oziru red, kajti posamezne poduradnike je lažje odločiti kakor 9000 delavcev. Sicer pa ne zahtevamo od vodstva nobene protitekije. Enaka pravica za vse — tudi s nemčurje. Dosedaj je bilo aretiranih nekaj hujakačev in so našli pri dveh komunistih brošure, komunistične znake in priprave za pobož. Glavni agitator je predsednik «Vesne», znani nemčur Friedrich Weinberger, je tudi aretirani, ker e našli pri njem komunistične brošure in spise, katere je imel skrivno v stekleni Komunistična iskra tli naprej, netivo pa dajejo nemčurji in klerikalci. Dne 20. avgusta so tkov. stavkovoljci naložili 4 in 6 vagona premoga ter užgali dve aperturi. Stavkovolji vodje pa so nalepili pri perišču lepki, v katerem prujejo «stavkovolji» z Judeži. Sicer je vse mirno, tuintam zarjave kak pljaneč «Auf bilk Orjuna». Toda Orjuna bo slejajpri nepokšteno obračunal s pritepenimi nemškimi izlivači.

Kupujte tablice za tobole v korist «Sokolskemu domu» v Sp. Šiški.

Pisatelj dr. M. Ogrizović

Včeraj ob dveh popoldne je umrl v Zagrebu po kratki in težki bolezni znani hrvatski pesnik in pisatelj dr. Milan Ogrizović. Pokojnik je zbolel v Laškem na zastrupljenju krvi, ki se je razširilo v sepo in končalo z naglo smrtjo. Vzrok zastrupljenja krvi ni znan, domneva pa se, da je pila Ogrizovića strupena muha. Pokojnik je bil star šele 46 let in ostavlja ženo in 4 nepreskrbljene otroke. Njegovo največje delo je «Hasanaginica», ki so jo z velikim uspehom igrali v pretekli sezoni v originalu tudi v Ljubljani. V znak žalosti plapolajo na poslopijih vseh kulturnih korporacij v Zagrebu žalne zastave. Pogreb pisatelja Ogrizovića bo v ponedeljek ob 4. popoldni.

Dr. Milan Ogrizović se je rodil dne 11. februarja 1877 v Senju kot sin pravoslavnega Srba in matere Hrvatice. Pozneje je prestopil v katoliško vero in se v političnem življenju udeleževal v Frankovi stranki. Kot pisatelj je bil zelo plodovit. Njegova najbolj znana dela so: Tetralogija «Godine ljubavi» v štirih delih, «Proletno jutro», «Ljetno podne», «Jesenje veče» in «Zimska noč». Dramatiziral je Kumičićev roman «Kraljica lepa» pod imenom «Propast kraljeva hrvatske krvi», dramo «Prokletstvo», komedijo «Hrvat na Karpatima», drame «Banović Strahinja», «Car Dukljanin», «Objavljenje», «Hasanaginica» in «Vučina», ki jo bodo letos igrali v Zagrebu.

Ogrizović je bil član upravnega odbora «Matice Hrvatske» in «Društva hrvatskih književnikov» in dalje časa lektor hrvatskega jezika na zagrebskem gledališču.

2. septembra vsi v Kranj k odkritju spominske plošče J. Jenku. Narodna Čitalnica obhaja svojo 60-letnico. Na predvečer 1. septembra priredi dramatični odsek Cankarjevega «Kralja na Betajnovi» s g. Skrbniškom v naslovnih vlogi. — Udeležite se čim številneje te prireditve.

Politične beležke

— Ugotovitev. V včerajšnji številki hoče «Slov. Narod» dokazati da ni zagrešil nepoštenosti, na kateri smo ga zasačili, da je namreč demokratom podtaknil svojo «brzojavko» o značaju trboveljske stavke. V petek smo že konstatirali, da izvira «ugotovitev» od žandarmerijskega komandanta, ki je bila v listih objavljena isti dan, ko je popoldne «Narod» vsebinsko te komandantove «ugotovitve» kratkoma obesil — demokratom. Notica «Pravde» pa, na katero se izgovarja «Slov. Narod», je bistveno nekaj drugega, kakor «Narodov» telegram, i po vsebini i po svoji tendenci. «Pravda» je v dotični notici priznala, da je značaj stavke bil sprva gospodarski, da pa dobiva sedaj vedno bolj politični značaj. To ni bilo povedano v oni «Narodovi» brzojavki, radi katere smo ga prišli za ušesa, marveč je v njej bilo povedano to, kar je istega dne poročal žand. komandant. In vsebinsko komandantovega stališča je «Narod» podtaknil nam z naslovom «Demokrati proti rudarjem». To je prva nepoštenost. Druga je, da se «Narod» dela prijatelja rudarjev, pa je sam prinašal članke za Trb. družbo in proti stavki. Tretja pa je, da sedaj tajl, izvlja in — nepoštenost, katero je dvakrat zagrešil, nam očita. In obenem govori o — dostojni družbi in kako se takšno postopanje v njej imenuje.

— Pašić, reparacije in Stinnes. V petek, 23. t. m., je pred hišo g. Pašića v Beograd dospelo pohištvo iz Berlina, naročeno in «diferovano» na račun reparacij. — Sin Rade Pašić pa si je dal «rezervirati» veliki šumski kompleks «Drijač» v Bosni, in jo bo eksploatiral skupno s Stinnesom. Radikalci so državotvorni. Njihova vlada je konstruktivna.

— Velik plemenski dobrotvor. Novosadska «Zastava» poroča, da je «uvaženi vodja radikalne stranke i šef vlade g. Nikola Pašić upisao se u Beogradu za Člana Dobrotvora Srpske Nacionalne Omladine (Srnao) sa priložkom od 4000 dinara». — «Srnao» je ekstremno plemenska omladinska organizacija, ki jugoslovanske nacionaliste iz fanatične mržnje proti vsemu, kar diši po jugosloven-

Domače vesti

SEJMSKI VARIETÉ, II.

Republika vsemu svetu dika.
Radile se po Londonu potika.
Fajlen Isus i Marija:
Tam je v modi — monarhija!

Tako je hrvatski «tribun» ostal na suhem. Diplomati i njim sploh nočejo govoriti, uredniki pa samo enkrat.

V Ljubljani je danes več gospodov s rdečimi kopicami. Vlada pa šteje na gube, ali je njihov šoh političen ali samo verski ali mešan. Iz previdnosti se da zastopati, ker snubi nekdanje republikance in sedanje federaliste, naj svoje programe skrivajo in pridejo pomagati na vladni kuluki:

Evropa la baretta rossa!
Ljubljana druga je Kanosa:
Ker klerikalnem tni do vlade,
pa vlada mora na parade...

Pa nič za to! Saj delajo radikalni vse iz višjih državnih interesov.

Kar Janjč in pa Velizar
edupstkov sda dobila v dar,
prav nič ne obdrži sase:
Vse polje v prid partijske kase!

Po ulicah valovi množica, ki je prišla na Brozje, na božjo pot, na odhiti, v mesto in mimogrede tudi na šoh. O njegovem programu mnogi ne vedo nič, mnogi malo. Dvotretjinsko večino imajo ženske. «Slovenec» je objavil prav lep program, ki se pa prav nič ne sklada z izjavami in vzklili uniformiranih klerikalnih gardistov. Tudi se «ta lepega Slovenca» ni prodalo nič več, kakor se prodaja onega pavadnega...

Iakor dejali se Gospod,
gre Janes na katoliški šoh,
za sve programe in načela
in kaj Avtonomije dela.
Zaradi te Avtonomije
mu daje Orle, Istanije
in Breje mu pravi na uho:
«Poneči!» in «Greči!»... in tako
kot včas je bilo, je danes:
V Ljubljano in nazaj gre — Janes.
Zdaj ve principe in programe
in blazen je, ker vse verjame.

Celo soboto je skvaril dež. Nekateri trdijo, da zato, ker so se «cajtnge» med tednom preveč kregale. V tej spornosti tekmi je dosegel prvenstvo «Slovenski Narod»:

Al' prav se pišejo cmečinje ali cmekeine,
prav čmerno stari «Narodu» večkrat sine.
Da bo še več te puste robe,
na svoje vede nam otrobe...

M. A. C.

* Kralj na mariborski razstavi. Kralj Aleksander, ki je bil prevzel, kakor znano, pokroviteljstvo mariborske razstave, obišče razstavo v torek, ne v ponedeljek, kakor je bilo prvotno določeno. Kralj se pripelje v Maribor do polne, ob ugodnem vremenu najbrž z avtomobilom, nakar se poda takoj na razstavo. Dostop na razstavnem prostoru bo ta dan dovoljen le proti posebnim izkaznicam, ki se dobe danes in jutri od 8.—20. ure v pisarni razstavnega odbora, Cankarjeva ulica 5. Vse druge vstopnice, tudi permanentne, izgube svojo veljavo v ponedeljek opolnoči. — V ponedeljek večer se vrši na vseletnem prostoru razstave velika zaključna slavnost v dobrodelne namene. Za torek pričakujejo v Maribor, ki bo slavnostno okrašen, velike množice prebivalstva iz okolice, ki bo prišlo, da vidi in pozdravi svojega vladarja.

* Kralj v Ljubljani. Kakor nam poročajo, se je kralj Aleksander odzval prošnji pripravljalega odbora za katoliški šoh in bo prišel danes jutraj v Ljubljano. Ogleдал si bo, bržčas z balkona justične palače, slavnostni sprevid, nato pa prisostvoval maši na Kongresnem trgu. Takoj po otvoritvi slavnostne skupščine bo kralj odšel. V Ljubljano bo prišel z avtomobilom z Bleda.

* Odhod rumunskega kralja z Bleda. V petek se je rumunski kralj Ferdinand, ki se je mudil nekaj tednov na letovišču na Bledu, vrnil v Bukarešto. — V noči od petka na soboto se je peljal skozi Ljubljano na potu iz Aix les Bains na zunanji minister dr. Ninčić, ki je prišel v Beograd večer zvečer.

* Minister dr. Janković v Ljubljani. Včeraj se je pripeljal z brzovlakom v Ljubljano namestnik ministrskega predsednika, prometni minister dr. Velizar Janković, ki se udeleži kot zastopnik osrednje vlade katoliškega kongresa. Ministra so pozdravili na kolodvoru veliki župan dr. Lukan, škof dr. Jeglič, podžupan dr. Stanovnik, poslanec dr. Korošec in pripravljali odbor za katoliški kongres. Minister za vere dr. Janjč je v petek zvečer svoj prihod brzojavno odpovedal in se opravičil z najimi politični mi posli, ki ga drže v Beogradu. Pač pa prispe danes v Ljubljano predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović, ki si bo ogledal katoliški šoh v kraljevem spremstvu.

* Novi francoski mornariški atašé v Beogradu. Za mornariškega atašēja pri francoskem posolstvu v Beogradu je imenovan korvetni kapitan Notier de la Morandier.

* 200letnica naselitve Nemcev v Banatu. Predvčeršnjim je proslavil nemški «Kulturbund» v Beli cerkvi 200letnico ustanovitve prve nemške naselitve v Banatu. V Subotici se vrši slavnostna seja «Kulturbunda», za danes pa je napovedana konferenca za

stopnikov podružnic. Prireditelj ima strogo nemški značaj. Proslave se udeležijo tudi zastopniki vlade.

* Izseljeniški komisariat v Zagrebu. Ker je načelnik generalnega izseljeniškega komisariata v Zagrebu, dr. Adolf Čuvaj, na lastno prošnjo trajno upokojen, je po odredbi ministrstva za socialno politiko poverjeno začasno vodstvo generalnega izseljeniškega komisariata vladnemu tajniku Quinzu.

* Ameriški učenjak v Zagrebu. Včeraj je prisel v Zagreb znani ameriški učenjak - antropolog, profesor Aleš Hrdlička, rodom Ceh, kustos glasovitega zavoda «National museum» v Washingtonu, v spremstvu štirih zastopnikov ameriških muzejev v svrhu proučavanja predhistoričnega «Krapinskega človeka». Profesor Hrdlička je znan prijatelj Jugoslovancev, ki v svojih predavanjih in spisih opozarja na posebne odlične plemenske kvalitete Jugoslovancev.

* Več srednjih šol opuščeni. V kratkem bodo v nekaterih manjših mestih opuščene gimnazije, ki nimajo zadostnega števila dijakov. Opuste se take srednje šole v interesu varčnosti. Proučanje za osnovne šole ostane nespremenjen.

* Turneja slovenskih učiteljev po Italiji. Pevski zbor «Učiteljske zveze» za Goriško priredi v dnevi od 18. do 27. septembra turnejo po vseh večjih mestih Italije. Zbor nastopi v Vidmu, Benetkah, Bolonji, Rimu, Firenzi, Milanu in drugod. Na sporedu so skladbe najboljših slovenskih skladateljev.

* Angleška vojna ladja na Donavi. Angleška vojna ladja «Glowworm», ki je svojočasno prepeljala bivšega cesarja Karla iz Budimpešte na Malto, je prispela včeraj v Beograd, kjer ostane do 20. t. m., potem pa odplove v Novi Sad in dalje do Dunaja.

* Promet na našem Jadranu. «Jadranska plovnitva» javlja: Kapetani in strojniki so se večinoma že prijavili na službo in vzpostavljajo se zopet brodarški promet. V nedeljo, 26. avgusta, ob 18. odhaja iz Bakra prvi parobrod v Dalmacijo do Gruža, v četrtek ob 18. pa prvi parobrod Bakar - Split. Razen tega vozi vsako nedeljo in četrtek ob devetih parobrod iz Bakra v Senj in na otok Rab, ob torkih in sobotah ob devetih jutraj iz Bakra v Senj, Vrbinik in Sušak.

* Pomoč Akademski menzi v Ljubljani. Gospodarska zadruga akademškega društva «Jadrana» je razposlala prošli teden nabiralne pole z okrožnico, v kateri se obrača do vseh naprednih somišljenikov, naj prispevajo z darovi živili v naturi. Opozarjamo vse našo javnost, da je enako akcijo podvzela klerikalna menza, ki skuša nabirati za mlade klerikalne darove tudi pri naših somišljenikih. Nič bi ne imeli proti temu, toda pomisliti je treba, da pomagata z vsakim zrncom, ki ga darujete klerikalni menzi, upropasti mladega študenta, zaslužnjiti njegovo dušo in vzgojiti ga za črnega fanatika.

Zato podprite na predno menzo ter skrbite na ta način za zdrav naraščaj, ki se bo mogel vzgojiti samo v neodvisnih naprednih institucijah. Nabiralna akcija je namenjena pravzaprav predvsem za nabiranje živili, umevno pa je, da se hvalježno sprejemajo tudi denarni prispevki. V današnjih koruptnih časih dajte vsaj mladini možnost, da se svobodno pripravlja za vstop v življenje.

* Premoženje Njegoševе dinastije. Vprašanje razdelitve premoženja bivše črnogorske dinastije Njegoš je prišlo v zadnjo fazo. V smislu sporazuma med zunanjim ministrom in ministrstvom pravde je bilo sklenjeno, da se porabi premoženje predvsem za ustanavljanje šol, bolnišnic in drugih humanitarnih ustanov v Crni gori.

* Osebnost. Finančni delegat gospod dr. Šavnik nastopi jutri večtedenski dopust.

* Iz poštne službe. Za poštno odpravnico v Frumu pri Mariboru je imenovana Marija Prijatelj Trajno so upokojeni poštni poduradniki Jakob Vodopivec, Fran Černe in Ivan Buda — vsi v Ljubljani.

* Celjska porota. Pri okrožnem sodišču v Celju se prične dne 10. septembra tretje letošnje porotno zasedanje. Dostoj so za to zasedanje razpisani naslednji kazenski slučaji, in sicer dne 10. septembra: Anton Pirnat, uboj in Maks Kovačič, posilstvo; dne 11. septembra: Ivan Zeleznik, težka telesna poškodba in Ignacij Cater, rop; dne 12. septembra: Ana Rat, uradna poneverba; dne 13. septembra: Rok Pilko, rop.

* Nacionalistična mladina v Ljubljani je priredila večer zvečer v Zvezdi patrijotične manifestacije s prepevanjem narodnih in patrijotičnih pesmi in vzklili jugoslovenski Ljubljani. Občinstvo je prirejelo manifestantom simpatično ovacijo.

* Tiča Popović v Rogški Slatini. Ravnateljstvo državnega zdravilnega v Rogški Slatini nam poroča, da so vse vesti zagrebškega lista «Hrvat», ki so jih posneli tudi slovenski listi, namreč o visokih vsotah, katere je baje izgubil v igri g. Tiča Popović, neosnovane, ker imenovani gospod v letošnji sezoni sploh še ni bil v Rogški Slatini.

* Pošta Retnje zapira. Ker je poslovođa pomožne pošte Retnje pri Trzinu svoj posol odpovedal, naslednika pa ni bilo mogoče (?) dobiti, je pomožna pošta začasno prenehala. Pošiljke na Retnje dostavlja posmonoša pošte Trzin.

* Kaj mora vse pretrpeti učiteljsvo. V petek se je vršila pred ljubljanskim deželnim sodiščem razprava, ki jo je kaznoval, kaj mora pretrpeti učiteljsvo od strani klerikalnih hujšakov. Jugoslovenska Matica je priredila, kakor v drugih krajih prej okupiranih osemih, tudi v Ljubljani proslavo odrešilnega dne, ko so Italijanske čete zapustile kraj. K slavnosti so bile povabljene vse oblasti in šole. Istega dne se je vršila proslava v Sokolskem domu. Tamošnje tri učitelje pa župnik Lovšin in njegovim pristojem nisko po volji. Zato so skovali proti njim ovadbo na okrajni šolski svet, češ, da silijo otroke k neki slavnosti v Sokolskem domu, ki je strankarsko-političnega značaja, da izpostavljajo šolsko mladino pijančevanju in pohujšanju itd. Vlogo sta sestavila župnik Lovšin in planinski veleposelnik Zihnerl, podpis pa je pobiral posestnik Mrhar. Učiteljske, proti katerim se je uveljavila na podlagi imenovane ovadbe disciplinarna preiskava, so vložile proti vsem tem tožbo in je bil na prvi instanci župnik Lovšin obsojen na 1500, Andrej Zihnerl na 1000 in Fran Mrhar na 200 Din globe. Obsojenci so naprosili proti razsodbi vzklic, češ da so učiteljem samo očitali, da delujejo v sokolskem duhu in da je vsebina ovadbe naplerjena le proti delovanju učitelje v prid Sokolstva, kar pa zanje ne more biti žaljivo, ker so tako ponosne, da so Sokolice. Zastopnik učitelje dr. Krejč je v svojem govoru energično žigosal postopanje obsojencev, ki so najprej učiteljece temeljito obitali in jih spravili v disciplinarno preiskavo, sedaj pa se izgovarja, da očitali niso bili žaljivi in da je stvar že zastarela. Vzklicni senat je razsodbo prvega sodišča potrdil v polnem obsegu. Razprava je zopet pokazala, da klerikalci v boju proti vsemu, kar ni njihovega mišljenja, ne štedijo nobenega sredstva. Gosposodičnam učiteljem pa čestitamo, da so dobile zadoščenje za žaljive, radi katerih so morale pretrpeti disciplinarno preiskavo.

* Katoliški šoh v Ljubljani. Močen dotok tujcev je včeraj spremenil običajno sliko Ljubljane. Številni kmečki tižlji je dal mestnim ulicam in trgov popolnoma kmetiško obeležje. Med udeleženci, ki so jih alarmirali iz cele Slovenije, da leko prevladujejo ženske. Moških je razen Orlov le malo; med mladino je največ prav mladih fantičev in deklet. Tudi včeraj se je poznalo, da je število udeležencev manjše, kakor je bilo napovedano. Zopet je odpadlo par naročenih posebnih vlakov; precej ljudi se je včeraj celo vrnilo že domu. Gospodar položaja je bil namreč včeraj neusmiljeni jesenski dež ki je brezobzirno razganjal množice in jim kalil slavnostno razpoloženje.

Včeraj se je vršilo že tudi nekaj šhoda in sej. Zborovali so klerikalni učitelji, dijaki, delavci in ženske. Danes bodo imeli slavnostni sprevid, ako ne bo dežja, ki bo končal z mašo in shodom na Kongresnem trgu. Koliko nam je znano sedaj, včeraj klerikalci niso ponavljali svojih izjav, vsaj v večjem obsegu ne.

* Radi poškodbe Cirilove tiskarne se bo pričela 14. septembra ob 8. jutraj pri mariborskem okrožnem sodišču kazenska razprava proti 18 Orjunašem. Njihov ugovor proti obtožnici je višje deželno sodišče zavrnilo. Obtožence bo zagovarjalo več mariborskih narodnih odvetočnikov.

* Najlepši otrok Jugoslavije. Pod to devizo je priredil znani zagrebški fotografski atelje Mosinger, ki ima svojo podružnico na Bledu, pred par dnevi v blejskem Kazinu tekmovanje otrok. Zanimanje za prireditve, ki je dobitke je bil namenjen v dobrodelne namene, je bilo med gosti na Bledu splošno in udeležba konkurentov in še bolj glasovalcev-sodnikov zelo velika. Največ glasov je dobil srbski štiriletni Mirja Gorec iz Ljubljane, ki je bil proglašen za najlepšega otroka Jugoslavije in dobil kot tak prvo darilo. Kako je mali junaček to odklikovanje sprejel, nam naša izvešteljica žal ni poročala.

* Ugaševanje svetiljk. Poroča se nam: Ugaševanje svetiljk v Ljubljani je tako različno, da se Bogu usmili. V nedeljo 19. t. m. so bile svetiljke od Gosposvetske ceste do Narodnega doma že ob 4. uri jutraj ugašene, le blisk je svetil izletnikom, ko so šli na kolodvor. Tri dni prej so pa svetiljke gorele na Dunajski cesti še ob četrta na šest jutraj. Pozimi so skoraj vse svetiljke ugašene, preden je dan; posebno se to opaža ob pol sedmih jutraj na Tržaški cesti, ko človek zabrede ob slabem vremenu v vodo v cestni jarek da si «pokanja» noge za cel dan.

* Prijatelje sporta v Ljubljani opozarjamo na nogometno tekmo med Ilirijo in zagrebško Concordijo, ki se vrši danes ob 17. uri na igrišču Ilirije pred državnim kolodvorom.

* Nov most čez Savinjo. Gradnja novega mostu čez Savinjo pod št. Petrom v Savinjski dolini se je te dni pričela. Delo izvršuje ljubljanska stavbna tvrdka «Slograd».

* Nov mostiček v Celju. V smislu svoječasnega sklepa je mestna občina celjska dogradila te dni mostiček iz Glazije na Ipavčovo cesto, nasproti vходу v javno bolnico. Delo je okusno in solidno.

* Mariborske drobtine. Mestni šolski svet ima v ponedeljek sejo, ker je bila zadnja radi odsotnosti članov neuspešna. — Kolesarska dirka za prvenstvo Maribora okoli Pohorja na progi 150 km, in sicer Maribor—Konjice—Slovenjgrad—Dravograd—Maribor se bo vršila 16. septembra. — Društvo za otroško bolnico je včeraj policija vrnila prošnjo za srečolov, češ da bi jo morali nastoliti na ministrstvo poljoprivrede. Številne krasne dobitke bodo zato danes licitirali po šoto-

rih, kar bo se zanimiveje in zabavneje. — Uprava razstave priredi v ponedeljek ob 18. uri v izložbenih prostorih na čast pokroviteljstvu Njegovemu Veličanstvu kralju veliko narodno slavo. — Vojaška godba koncertira danes v mestnem parku pod vodstvom kapelnika g. Herzoga.

* Trebašni legar v Sarajevu. V Sarajevu je bilo v zadnjem tednu prijavljenih 25 slučajev trebušnega legarja. Kako in od kod je bolezen zanešana še ni dognano. Zdravstvena oblast je izdala potrebne odredbe, da se bolezen ne razširi.

* Smrtna nesreča v gorah. Na Lokvah na Goriškem se je vršila prošle nedelje slavnost goriškega italijanskega planinskega kluba. Kot člana kluba sta se hotela udeležiti slavnosti tudi dr. Nino Paternolli in profesor Pocar iz Gorice. Kot dobra planinca se nista hotela poslužiti avtomobila, ki je vozil iz Gorice v Lokve, ampak je dr. Paternolli poslal svojo ženo z avtomobilom na Lokve, sam pa se je v družbi profesorja Pocarja odpeljal z jutranjim vlakom do Sv. Lucije, odkoder sta odšla preko Trebuše in Poldanovce peš na Trnovsko planoto. Krenila sta kar po neki drži proti vrhu. Kakih 15 metrov pod vrhom sta naletela na gladko skalovje. Prof. Pocar se je hotel vrniti, dr. Paternolli pa je hotel premagati tudi poslednjo oviro. Pri tem mu je spodrsnilo in je padel v petnajst metrov globok repad, kjer je obležal z razbito glavo. Truplo ponesrečenca so v ponedeljek prepeljali v Gorico.

* Teška železniška nesreča se je pripetila v sredo zvečer na zagrebškem državnem kolodvoru. Ko je prišel na kolodvor bakarski vlak, je raznašalec prtljage Gjuro Šikič skočil na vlak, ki se še ni bil ustavil. Na stopnicah mu je spodrsnilo in Šikič je prišel pod kolo, ki mu je popolnoma odrezalo levo roko ter ga tudi na glavi težko poškodovalo. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

* Na lovu ponesrečil. V tržaško bolnico so pripeljali predvčeršnjim uradnika Viktorja Rudolfa, rodem iz Ornega vrha pri Idriji. Rudolf ima rane po celem telesu. Povedal je, da je padel na lovu s puško vred po neki strmini, pri čemer se je puška, ki je bila nabasana s šibrami, sprožila in so mu šibre povzročile po celem telesu mnogo več ali manj težkih ran.

* Nesreča na Gosposvetski cesti. Splašeni konj je na Gosposvetski cesti v Ljubljani podrl preko ceste idočo 84letno Marijo Dežman na tla. Nesrečnica je prišla pri padcu pod voz, ki jo je težko poškodoval.

* Strašna smrt. V Zaprešiču pri Zagrebu je tamkajšnji posestnik Josip Martinko obiral sadije. Nenadoma se je odlomila veja, na kateri je stal, in padel je s velike višine na plot. Oster kol, ki je štrlel iz plota, se mu je zapilil v trebuh, tako da je prodrl skozi hrbet ven ter se odlomil. Prepeljali so ga takoj v zagrebško bolnico, kjer pa je že čez par ur umrl v groznih mukah.

* Obesil se je v Cerknici pri Spodnji Kungoti na Stajerskem posestnik Fran Lorber iz žaloši nad smrtjo svoje žene. Zapušča dvoje mladih otrok.

* Rop v Gornji Bistrici. V hiško gozdnega čuvarja Krajiča v Gornji Bistrici je vdrl neznan zlikovec, ko je bila čuvajeva žena sama doma. Bil je našemljen in po obrazu namazan s sešami. Za pasom je imel dva velika noža. Zahteval je od čene denar ter ji grozil s smrtjo, če bi se ustavljala njegovi zahtevi. Prestrašena žena mu je dala 80 kron in, ko s tem ni bil zadovoljen, še 800 kron. Ropar se je s tem zadovoljil in izginil v gozdu.

* Lep plen železniške policije. Pri zasledovanju nekega vlomilca v Slavon-skem Brodu je železniška policija aretirala trgovskega agenta Božidarja Protića iz Beograda. Pri njem so našli nekoliko zlatih napoleonov, 2 zlati uri in 2 zlati verižici. V kupeju vlaka v katerem se je vozil Protić, pa je našla policija usnjet kovčeg z manufakturnim blagom, pod klopjo pa paket srebrnega denarja, težak 53 kilogramov, ter dva čeka, glaseča se na 100.000 dinarjev. V zadevi je uvedena obsežna preiskava.

* Ukradeni namizni prt. V ljubljanski restavraciji «Novi svet» je bilo včeraj ukradenih 25 namiznih prtov v vrednosti 25.000 K.

* Napad na vojaško stražo. V petek ponoči so doslej neznani storilci napadli s puškami vojske, ki so stražili vojaško skladišče smodnika v Bohovi pri Mariboru. Eden vojak je bil težko poškodovan na roki. Napadalcii so nato zginili v gozdu in jih vojaška patrulja še sedaj ni mogla izslediti.

* Gozdni požar v Moslavini. Ze od prošle sobote gore obsežni gozdovi pri Moslavini na Hrvaškem, katere je prezel konzorcijski «Podravina» od grofa Marilatha. Kako je požar nastal, še do danes ni znano. Škoda bo ogromna. Dostoj so goreli večinoma kompleksni hrastovina. Plamen jako ovira gnilino akcijo. Vse vas v okolici in tudi vojaštvo je na delu, da omeji požar.

* Amerikanci rabijo Wrigley žvečilni gumi (Cherwing gum) samo zato, ker isti pospeši prebavo, odstrani želo, varuje zobe pred gnilobo, odstrani neprijeten duh in suhota v ustih. Znano je, da sportniki in turisti ne smejo uživati alkohola in tobaka, vsled tega je Wrigley žvečilni gumi za te najboljše nadomestek, vrhu tega pa se s istim prihrani tudi mnogo denarja. Posebno priporočljiv je za delavce, ki pri delu ne smejo kaditi in se z njim preženejo zaspanost in utrujenost. Wrigley žvečilni gumi se dobi pri generalnem zastopstvu, drogerija «Adrija», Ljubljana, Selenburgova ulica, kakor tudi vo vseh drugih drogerijah.

* Da ne bo prepozno, je najbolje, da se že pred otvoritvijo «Ljubljanskega vele-sejma» rezervirate prostor na naših specialnih reklamnih stožirjih. Velikost plakatov 95 cm visoki, 63 cm široki. Naleplja se lahko tudi okusno ročno izdelani plakati. Število prostorov omejeno. Naročila sprejema izključno samo Aloma Company, anončna reklamna družba s o. z., Ljubljana, Kongresni trg 8.

* V 3 do 4 dneh pridete v Prago in nazaj ter si med tem časom lahko ogledate tudi svetovnoznani Praški vzorčni vele-sejem (2. do 9. septembra) 88 odst. znižana vožnja za vse vlake, znižana pristojbina za vizum. Podrobna pojasnila daje češkoslovaški konzulat, Ljubljana, Brež 8 in Aloma Company, d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 8.

* Za vse, ki prihajajo v Ljubljano po zdravila je najpriročnejša nova lekarna Ramor, na Miklošičevi cesti v neposredni bližini glavnega kolodvora.

* Med prve industrije se lahko prišteva znana tvornica perila Mako Durjava & drug. Maribor, ki je opremljena s 200 najmodernejšimi stroji. Tvornico vodi provizorni češki strokovnjaki, vsled česar ista producira tako dovršeno perilo, da lahko konkurira vsem tujezemskim podjetjem. Več današnji oglaš!

* Kar je res, je res! Testenine «Pekatek», kakršne se izdelujejo v zadnjem času, so tako okusne in tečne, da se jih splošno hvall. Gospodinja, sahtevajte jih pri trgovcih!

* Zdravo in lepo soborje dosežete le pri stalni uporabi «Ito»-paste. Dobiva se povsod. Glavna zaloga drogerija «Adrija», Ljubljana, Selenburgova ulica.

* Zahtevajte po vseh hotelih, kavarnah in restavracijah specialna vina v steklenicah trdke Gjuro Valjak, Grajska klet v Mariboru.

Domače borze

TEDENSKI BORZNI PREGLED.

Na efektnem tržišču je vladala ta tednen precejšnja živahnost. Tečaji kažejo v splošnem nazadovanje. Devizno tržišče je bolehalo zaradi prevelikega interesa spekulacije. Tečajji so bili dnevnii iznad paritete. Tečaj dinarja ni nazadoval v brzem tempu. V Newyorku je padel ta tedon samo za pol točke na 1.065, na Dunaju se je gibal med 735 in 745, a v istem razmerju tudi na ostalih zunanjih tržiščih. Ostale devize so takole narasle: Italija od 411—412,5 na 415,5, London od 438,5 na 439—440, Paris od 530—532,5 na 537,5—540, Praga od 281,5—282 na 283,5, Svica od 1740 na 1742,5—1745.

ZAGREB. Borza danes ni poslovala. V svobodnem prometu je bil na efektnem tržišču promet nekoliko živahnost, nego običajno ob sobotah. Zaključki so bili na efektnem tržišču: Eskomptna 167—168, Jugo 155—157, Gutmann 1110. Na deviznem tržišču je samo jutraj vladala čvrsta tendenca, a pozneje je došlo do znatnega oslajbljenja. V svobodnem prometu so dopoldne notirali: Dunaj 0.1355, Berlin 0.0024—0.0025, Italija 417, London 441—442, Newyork 96.75, Paris 545, Praga 235, Curih 1750. Okoli polodne notirajo: Dunaj 0.1325,5—0.1357,5, Berlin 0.0024—0.0026, Italija 416—417, London 441—442, Newyork 96.96, Paris 544—546, Praga 284,50—284,75, Svica 1747,5—1752,5.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Pr. Brozovič.

Olje za
pisarniške stroje
THE REX Co., Ljubljana

Trboveljski premog in drva

ima stalno v zalogi vsako množino
Družba ILIRIJA, Ljubljana.
Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

Proda se auto

FORD

v popolnoma dobrem stanju,
s petimi sedeži 4459

cena 150.000 kron

pri Antonu Vrablu,

veleposelniku in trgovcu

Križevci pri Lutomeru.

Iščem dobrega

sisarja

za trapistovski sir.

Ponudba s zahtevo plače na

Žiga Taus,

Darugar (Slavonija).

Naročajte, citajte in razširjajte
dnevnik «JUTRO»!

Kopalne peči na premog in plin, plinski automati najboljšega sistema, klozetne naprave itd. — Vsakovrstni bakreni kotli.

Izvrševanje vseh kleparskih del.

Zavod za moderno autogenično varenje vseh vrst kovinskih predmetov iz različne kovinske sestavine.

Kolodvorska ul. 18. — Razstavljeno na III. ljublj. velesejmu, paviljon F' 180.

„SLOGRAD“

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

== LJUBLJANA ==

Telefon interurban števil. 180.

Brzjavi: SLOGRAD.

Tehnična pisarna: Ljubljana 7.

Frankopanska cesta števil. 151.

Izvršuje: Stanovanske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vsakovrstne naprave na podlagi 25 letnih izkušenj.

Specijaliteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa patent dr. inž. Empergerja za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti kakor pri skladiščih, „silo“-mostovih in podobno.

Izdeluje vsakovrstne tehnične projektne statične proračune.

4381

Premog
Drva
Oglje

Excelsior - cement
1^a strešna lepenka
najboljši // najcenejši

„Impex“
Ljubljana, Krekov trg št. 10
Telefon 70, 349.

„ADRIJA“ mednarodna transportna in
komisijaska družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Brzj. naslov: Adrijaspod Interurb. telefon 721 Tekoči računi: Zadruga gospodarska banka

Mednarodni transporti. — Prevoz vsakovrstne robe. — Vskladis-
ščenje robe. — Carinsko posredništvo. — Transportno osiguranje.
Zbirni promet na vse strani. — Prekomorski transporti. — Zastop-
stvo in zveze v vseh večjih trgovskih centrih tu- in inozemstva.

Korespondira v francoskem, laškem in angleškem jeziku.

Vzamem v najem, eventuelno pozneje kupim
vinske kleti
poleg železnice
v Sloveniji, z vsemi pripravi najraje
v bližini Ljubljane.

Natančne ponudbe na naslov:
TRST, Cassella postale 25.

Stavbenik 125
RUD. ROČAK
v Trbovljah
Izvršuje vsa stavbna dela.
Lastno lesnišče. Izdelovanje stopala.
Teraco-tiak.
Brazkonkurenčne cene.

Priporočila se sprejema
R. RANZINGER
Ljubljana — Jesenice. 88

JOSIP KREGAR
oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster
LJUBLJANA, Cesta na Kodeljevo števil. 2

Izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela, in sicer: vodne in
nahtalne stavbe ter umetno tesarstvo. Prevzema po danih
kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter
razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe,
kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtno utice, ve-
rande ter razna druga vrtna arhitektonična dela. Stojnice,
dekorativne stropove ter dekorativne stenske opaže.

4435

Fotoplošče
Agfa, Ernemann, Hauff,
Hering, Verax, Sigurd.
Fotopapirji
Satrap, Mimosa, Cellofix.
Vse sveže dospelo.

„SANITAS“, Celje 8.

Naznanilo.

Vljudno naznanim, da do preselitve v novi lokal, v
Šelenburgovo ulico 1, sprejemam vsa naročila za
čevlje po meri in popravila vsake vrste, akoravno čevlji niso
kupljeni ali izdelani pri meni, v provizoričnih prostorih na
Poljanskem nasipu 40, II. nadstropje (stara
cukrarna), kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

Franc Szantner
specialist
za ortopedična in anatomična obuvila in
trgovca s čevlji
LJUBLJANA

**Fini mehanik ali
izučen urar**

se sprejme

takoj ali v 14 dneh

Plača po dogovoru. Ponudbe z navedbo pogo-
jev in zadnjega službovanja je poslati pod „Fini
mehanik“ na upravo tega lista.

4456

Vsem sejmskim razstavljalcem pri-
poročila svojo veliko zalogo krep-
papirja v vsaki barvi in množini
papirna trgovina 4475
IV. Bonač
Ljubljana, Šelenburgova ulica.

Opr. števil. 41 4448
Podpisani zastop zdravstvenega
okrožja za sodni okraj Cerknica s tem
razglašajo, da

takoj izplača

20.000 K podpore onemu zdravniku,

kateri se zaveže priti in ostati najmanj tri
leta v Cerknici kot okrožni zdravnik. Ob-
nem pomore dotičnemu k enemu inštru-
mentariju v obliki kredita.

Zastop zdravstvenega okrožja Cerknica
dne 23. avgusta 1923.

Anton Werli
t. d. načelnik.

Naprodaj:

Krasne vile s prostimi
stanovanji od 800.000
Din naprej.
Stanovanske hiše v
predmestju in v Ljub-
ljani Din 60.000— in
višje.

Trgovske in obrtne
hiše v mestu in na de-
želi, v raznih cenah od
85.000 do 1.000.000 Din.
Več hiš s gostilno in
mesarijo, tovarno
lesnih izdelkov in
elektrarno s žago na
Štajerskem.

Mline v bližini železniških
postaj.
Kmečka posestva: 8,
5, 8, 18, 22, 35, 40 orolov
in večja, od Din 35.000—
naprej.

Gozdna in vinogradna
posestva. 4445
Stavbene parcele v
Ljubljani in okolici od
Din 15— za 1 m² naprej.
Več se izve v Realitetni
pisarni, Ljubljana,
Poljanska cesta št. 12.

Krasno
posestvo,
sestojajoče iz 10 orolov, polje
in gozd, v bližini kolodvora
naprodaj.
Več se izve pri IVANU
PANČIČU, Loška
vas, Poljane.

Strojepiska

starejša moč, popolnoma večja slovenske in
nemške stenografije, kakor tudi perfektna
ebah jeziki ter izurjena pisalka

se takoj sprejme.
Plača dobra. — Ponudbe je nasloviti z navedbo
pogojev in dosedanjega službovanja pod „Stroje-
piska“ na upravo „Jutra“.

4454

Elektrotehnično podjetje
Leop. Tratnik
Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Gradnja kompletnih elektrarn.
Zaloga motorjev in inštalacijskega
materijala.
Lastna izdelava svetilnih teles.
Proračuni na zahtevo.

Portland-cement, železo, štedilnike, peči, vodo-
vodne cevi, sesalke za vodo in vino, stiskal-
nice, mline za grozdje, brzoparilnike, tehnične
različne orodje za obrtnike in poljedelce, pe-
treščine za stavbe in pohištvo, kuhinjske pe-
sodo in vso železnino
nudi po znižanih cenah
A. Sušnik
trgovina z železnino, Ljubljana, Zaloška cesta

ZALTA & ŽILIČ
Ljubljana, Dunajska c. št. 11.

Trgovina z železnino na debelo in na drobno.
Priporočila se za nakup vsakovrstne železnine, kakor pohišt-
venega in stavbenega okovja, nosilcev železniških tračnic, vsake
količine portland-cementa itd. po najnižjih cenah.

Nizke cene!

Točna posrežba! 4464

Domače zadeve

15letnica — 8. septembra 1908

(Porodni letošnje glavne skupščine CMD v Ptaju.)

Kdo se ne spominja 8. septembra 1908., ko je v Ptaju zborovala »Družba sv. Cirila in Metoda«, zgodovinskega dne, ko je preokrenila naša narodna mlačnost in v plametu narodno zavest, 8. septembra 1908. vir nebroj dogodkov, ki so priliči v življenju nacionalni probuji.

Naš neprijatelj je hotel s silo zatreti naš narod, ugrabiti našo zemljo in dobro je vedel, kam ima zadati usodopolni udarec. C. M. družba je bila tista, nemogu tako nevarna institucija, ki je s svojim kulturnim in nacionalnim delom ovirala na jug prodirajoče nemstvo ter čestokrat prekrizala načrte matere Germanije. Negovala je narodno zavest, vzgajala in reševala s slovenskim šolstvom obmejne rojake, stavila in utrjevala barijere in utrdbe ob mejah, negovala med masami ljudstva po svojih podružnicah nacionalizem in rodoljubno poštvalnost; postala je slednje ljubljenska, punčica v očesu majke Slovenije. Družba je bila Nemcem tisto osvetoženo jedro slovenskega naroda, ki ga je bilo treba streti, da bi nikdar ne poglajalo več kati.

Mogočne pilote, železobetonske stebre je bila postavila Šidmarka s pomočjo Schulvereina po naši grudi. Po njih je mislila vzpeti mesto tja do sinje Adrije. Komu niso bile znane te postojanke? Maribor, Celje, Ptuj, Konjice, Slovenska Bistrica, Slovenjgradec, Trbovlje, Zidani most, Laško, Sv. Lenart, Ptujška gora, Sevnica, Brežice, Ljubljana, Jesenice — in kdo bi jih še dalje našteval, celo naš naj Bled je bil že v nevarnosti. Kakor gobe po dežju so rastle v nevarnosti in v utegnilo bi bili konci Slovenije, če bi ne bili prišli septembrski dogodki in pozneje svetovni požar. Obstoj vseh teh nemških postojank je stalno ogroževala Družba sv. Cirila in Metoda. Ker je bila nemški naklani stalna ovira, jo je obsodil neprijatelj na smrt. Prišel je 8. septembra 1908. Družbino vodstvo je sikleno oblekati z veliko skupščino brate na severi meji, a na lastni zemlji. To je dalo razgriznemu sovražniku povod, da se je pred vsem kulturnim svetom nesmrtno proslavil s sramotno s tem, da je dne 8. septembra 1908. z braljalno silo navallil na mirne zborovalce, na naše žene in prave ljudstva. Tedaj pa je vzkripla kri trpečemu narodu. Prišla je ura osvete, prišel je dan plačila. Svobodni smo, a 8. september ptujskih dogodkov še ni pozabljen. Naše najzaslužnejše prosvetno kulturno društvo, Družba sv. Cirila in Metoda, pohiti ob 15letnici ptujskih dogodkov na svojo redno 34. veliko skupnjo v Ptaju, da zbrše dostojno — ne z barbaro divjaškim nastopom — zadane ji madeže ter ponese med brate na severni meji nove inicijative dela za narodno prosveto, da zaneti med ljudstvom genj narodne samozvesti in napoji prebivalstvo z državnim jugoslovanskim oduševljenjem.

Vsem vam, ki nosite v svojih srcih ljubezen do domovine, vsem vam, katerim ni proniknil kri in mozeg odurni materijalizem, in vsem, ki nosite ideale ljubezni in poštvalnosti do svojega naroda, kličem: »Glejte čolnček »Družbe sv. Cirila in Metoda«, on sam nosi jedro zdravega Slovenstva. Po Družbi pride idealen pokret in spas nam vsem. Pridite, da pohitimo med svoje brate noseč jim blagovestje slovenskih apostolov: »Ljubite se med seboj, delajte in živite za narod, ker samo v delu je svoboda, sreča in mir!«

Fr. S.

Društveni domovi

Društvo za zgradbo društvenih domov v Ljubljani, Narodni dom.

Ustanovljeno leta 1921. po inicijativi min. n. r. g. dr. Gregor Žerjav. Namen društva je zgradba društvenih domov, popravila, adaptacij poslopj, vzdrževanje društvenih domov ter podpiranje takih zgradb. Društvena naloga je velika v svojem namenu in obsegu. S podporo pri gradbi, adaptaciji, vzdrževanju društvenih domov vrši društvo veliko prosvetno in socialno nalogo. Društvo pomaga prenašati družabno življenje iz gostlin in podobnih javnih lokalov v društvene prostore; s tem ubija alkoholizem in zapravljanje ljudskega premoženja. Na drugi strani pa navaja ljudstvo k varčnosti, podpira narodno zdravje in higijeno, vzgaja duševno in telesno, odvaja od materijalizma in mu nudi duševne hrane ter s tem koristi sploh neprecenljivo narodu in državi.

V kratkem času obstoja je društvo začrtani program v polni meri vršilo. Pred vojno smo imeli sokolske oziroma društvene domove samo v Ljubljani, Novem mestu, Domžalah, Zagorju, Litiji, Zireh in Krškem. Po preobratu in s pomočjo društva so bili do sedaj odprti naslednji sokolski, oz. društveni domovi in sicer: Gorenja vas, Logatec, Preserje, Radovljica, Borovnica, Strazišče, Stari trg, Višnja gora. Vsem tem domom je društvo priskočilo na pomoč, bodisi moralno ali materialno. Društvo ima svojo tehnično pisarno, kjer se izdelujejo po predhodnem lokalnem pregledu brezplačno načrti za domove. Tehnična pisarna društva je do sedaj izdelala načrte za sledeče kraje: Gorenja vas, Središče, Stari trg, Brezovica, Radovljica, Radomlje, Železniki, Črnomelj, St. Vid-Stična, Arena akademskega doma, Na rodni dom, Sokol Ljubljana I., Borovnica, Mirna, Gor. Radgona, Ljubno na Goranskem, Laško, Hrastnik, Bled, Mokronog, Rajhenburg, Jesenice, Šoštanj, Oplotnica, Trbovlje, Semič. Denarno podporo od društva je dobil Sokol v Mostah, da preuredi sokolski dom. Materialna pomoč v blagu, in sicer cement in apno se je nudil naslednjim krajem: Središče 1 vagon apna in 1 vagon cementa, Borovnica 1 vagon cementa in 1 vagon apna, Brezovica 1 vagon cementa, Logatec 1 vagon cementa in 1 vagon apna, Kamnik-Preserje cement in apno, Strazišče 1 vagon cementa in 1 vagon apna, Radovljica 1 vagon cementa, Mengeš 3000 kg cementa, Hrastnik 3 vagon cementa.

Lokalni ogledi so se oziroma se bodo izvršili v naslednjih krajih: Ruše, Sevnica in Dob pri Domžalah.

Celokupna do sedaj nudena materialna pomoč društvom presega vsoto milijon kron. Ta denar je društvo dobilo deloma s prostovoljnimi prispevki, deloma pa s podporo, ki jo je preskrbel g. min. n. r. dr. Gregor Žerjav. Sedanji odbor sestoji iz gg.: dr. Gregor Žerjav predsednik, ing. Igo Štembov njega namestnik, Milan Cimerman tajnik, Fran Majcen blaginjak, odborniki: dr. Pavel Petotnik, Ivan Zakotnik, Filip Zupancič in Fran Derenda.

Iz navedenega je razvidno, da je društvo v kratkem času svojega obstoja napravilo že mnogo koristnega v prosvetnem oziru, vendar ga čaka že mnogo dela, da pomaga pri zgradbah tam, kjer jih še danes ni, a je nujna potreba, da da inicijativo in vsako možno pomoč, da se postavijo. Le na ta način, da se postavijo društveni domi, je podana možnost, da se prosvetno delo oživi in da možnost naraščanju, da se udeležuje. Žal, da je napredna javnost v preteklosti v tem pogledu mnogo zamudila.

Kulturni pregled

Med revijami

V času, ko nam manjka dobrih knjig, ki bi zamorile vsestranske vrzeli v domači pomanjkljivi publicistiki, se moramo zatekati po informacije o sodobnih vprašanjih našega življenja k revijam. Imamo jih nekaj, na katere smo lahko ponosni; to so tiste, kjer so uredniki agilni, podjetni in dalekovidni. Na prvem mestu moramo tu omeniti zagrebško »NOVO EVROPO«, 5. številka knjige VIII. je bila posvečena sportu v Jugoslaviji, 6. zvezek pa je izšel pod egido »Država budućnosti«. O tem vprašanju je napisal urednik J. Zubović, dobitelj je obdelal L. »Jugoslovenstvo Jugoslovanskega odbora«. V »Političnem pregledu« se nahajata poučna in zanimiva sestavka: »Opće pravo glasa bez opće posvećenosti« (spis, ki je vprito Radiceve demagogije načelno vaje) in »Rekonstrukcija kabineta G. Pašića«. »Književni pregled« obsega J. M. Petrovičev »Vashington v avgustu« in Zimbekovo »Pismo iz Nemačke«, za sklep pa se nahaja v 6. številki »Druška ruska revolucija, prikazna od njenih udeležnikov«.

Takoj na drugem mestu nam je opozoriti na »JUGOSLOVENSKO NJIVO«. V glavnem je njen zadnji sešitek posvečen manom slavista Vatroslava Jagića. O njem piše A. Belić in dr. Drag. Prohaska, Mirko Kuz-Nikolajev publicira razpravo u Etnološko sociologiji i istorijski materijalizam, Branko Mošić drugi del proze »Sobarica Nina«. S. Pormochević se je pomudil ob vprašanju »Novi život i nova književnost«, katerega nakazana rešitev velja tudi za nas; Vladimir Jvorniković se bavi s spomini na filozofa Jerusalema. — Listek obsega prispevke iz umetnosti, znanstva, politike, socialnega življenja in beleške.

Cela vrsta problemov se razgrne pred tabo ob prelistavanju in študiranju beogradskega vestnika »MISAO«. Pod večjim vodstvom dr. Ranka Mladenovića je »Misao« vskočila v vrste prvih naših serijoznih revij. Avgustov dvojni zvezek se ponosa s sledečimi doneski: Diboldova kritika anarhije v drami (dr. R. Mladenović); intelektualci i siromašni (Isidora Sekulić); Na krmi ladje purpurnih jedara (Ivo Vojnović); Pesme o životu (Dušan Vasiljev); Priča oca Pantelejmona iz mladosti (Rastko Petrović); Ironija (St. V. Živadinović); Dar Bogu (Al. Drozdov); Novi podatci o Njegošu (Fr. dal'Ongoro); Aristotel (Dr. R. Petrović); Esej o metodi izučivanja književnosti (Dr. M. Selesković); Jezike mogućnosti (St. Vinaver); Pregled teorija o postanku mita (Dr. D. Gjurović); Sorazmerno predstavnštvo u opštinama (Dr. Mih. Hić). Pregled »Misla« je bogat, raznovrsten, sočen in prinaša dobre informacije z zapada. — Srbohrvatska publicistika se pridno giblje in zasluži, da jo tudi mi zasledujemo. Pri nas doma je izšla »SOCIALNA MISEL« (št. 7, 8, 9). Posvečena je v celoti in v podrobnostih V. katoliškemu shodu, o katerem pišejo: Jos. Hohnjec, A. Korošec, A. B. Jeglič, P. A. Tominc, Jos. Jeraj, Jos. Debevec, Fran Grivec in P. Ogrič. Zadaj se nahajata »Razgled po katoliškem svetu« in »Iz pravoslavnega cerkvenega življenja«. Številko zaključuje Dolenčeva notica »Gibanje za združenje cerkva«. — Kdor prebira »Soc. misel« in »Cas«, pride do sklepa, da manjka napredni javnosti v Sloveniji dobra revija, ki bi spremljala dogodke kakor delajo to periodične publikacije v idejni smeri Slov. ljudske stranke. Čujemo, da se takva revija pripravlja in da jo bomo imeli pred seboj še tekom letošnje jeseni.

O prošli sezoni narodnega gledališča ljubljanskega je izšel podlistek v zagrebški »Riječi« od 28. avgusta. Pregled je

sumaričen, navede predstave po avtorjih, števila in naslovi ter je v splošnem hvalevreden, dasi so se med tekst vrinile nekatera neprijetna napake.

»Pikova dama« v Dresdenu. Državna opera v Dresdenu uprizori letos poleg drugih novitet Čajkovskega opero »Pikova dama«. Prošlo leto se je v Državnah pol »Boris Godunov«, ki je dosegel naravnost veličasten uspeh.

Ruska razstava v Ameriki. Berlinski ruski listi poročajo, da se v Moskvi organizira velika razstava del ruskih slikarjev za ameriške Zedinjene države. Prireditelj je gmetnega značaja. Ruski slikarji se nadejajo, da bo ameriška javnost, katere se je zadnja leta tako silno navdušila za rusko glasbo in gledališče z isto vneto podprla tudi njihova prizna-

stvenje. Razstava bo trajala 7 mesecev, in sicer od letošnjega novembra do prihodnjega maja.

Stoletnica Brockhausove smrti. Dne 20. avgusta je minulo 100 let odkar je umrl Friedrich Arnold Brockhaus, trgovec z visokimi ideali in utemeljitelj Brockhausovega leksika. Izprva se je mož posvetil književnosti in znanstvu, nato trgovini. V manufakturni stroki je propadel, nakar je ustanovil v Leipzigu knjižarno, ki je kmalu prišla na svetovni glas. Kupil je od Renata Lobeta »Konverzacijski leksikon« ter ga je zašel izpopolnjevati. Prva izdaja je izšla leta 1811, druga leto dni pozneje. Nemška cenzura je Brockhausu delala velike stitnosti. Šele po Brockhausovi smrti so Nemci spoznali, koga so izgubili ter omogočili njegovim naslednikom, da so nadaljevali veliko delo.

Iz življenja in sveta

Ali so na zvezdah tudi ljudje?

Izmed vseh planetov našega solnčnega sistema sta, razen zemlje, na kateri biva, človeka vedno najbolj zanimala naša sosedna planeta Mars in Venus. Saj se je vedno domnevalo, da je Mars, ta rdečkasto bleščeča promična zvezda, naša zemlji najbolj podobna in obljubena z bitji, ki glede intelligence nadkriljujejo človeka z naše zemlje.

Vprašanje obljubenosti svetov je prav za prav bolj naravnofilozofskega, kakor naravnoznanstvenega značaja. Strogo misleči naravoslovec, ki mu gre le za celoten opis vseh naravnih dogodkov, bi mogel z nekoliko sofisticiranim zaključkom iti mimo tega vprašanja. Rekeli bi morebiti: Četudi je drzna domneva, da smo ljudje edini prebivalci v vesemiru, bilo bi še bolj drzno, povedati, kje se nahajajo drugi prebivalci v vesemiru, bilo bi še bolj ne da bi krenila z eksaktno poti, vsaj z astrofizikalnimi metodami, to je s pomočjo spektralne analize iztuhati, na katerih planetih vladajo razmere, ki se v fizikalnem oziru dajo primerjati z razmerami na naši zemlji.

Planete našega solnčnega sistema je lahko ločiti v dve jasno različni skupini: štiri manjše, soncu najbližje planete Merkur, Venus, Zemlja in Mars ter štiri velike, od sonca zelo oddaljene — Jupiter, Saturn, Uran in Neptun. Zadnje štiri moramo glede vprašanja obljubenosti pač popolnoma izločiti, ker se nahajajo še v žarečem soncu samemu podobnem stanju. Glede štirih manjših planetov, ki imajo že ohlajeno trdno skorjo, se je doalej domnevalo, da sta Mars in Venus podobna zemlji, dočim Merkur glede obljubenosti ne pride v poštev, ker ima, kakor mesec napram zemlji, tudi Merkur obrnjeno vedno isto stran napram soncu tako, da mora vladati na eni polovici Merkurja žareča vročina, na drugi pa leden mraz.

Po rezultatih najnovejših raziskovanj, ki jih je duhovito izvršil znani švedski znanstvenik Svante Arrhenius, je izmed obeh zemlji najbližjih planetov za obljubenost fizikalno mogoče le planet Venus, dočim je glede Marsa skoraj popolnoma izključeno, da bi se mogla na njem nahajati živa bitja. Vzemimo v prvi vrsti v poštev temperaturo na planetih Zemlja, Mars in Venus. Na zemlji znaša povprečna letna temperatura + 16 stopinj Celzija, najvišji srednja temperatura na ekvatorju + 27 stopinj Celzija. Srednja temperatura celotnega planeta Marsa je brez dvoma daleč pod ničlo, približno — 40 stopinj Celzija, dočim znaša najvišja temperatura tamkaj morebiti + 8 stopinj Celzija. Zračno ogrinjalo Marsa vsebuje le malo kisika in vodenih par in povzro-

ča valed tega suho puščavsko ozračje s tako silnimi razlikami nočne in dneвне temperature, da bi se moralo uničiti vsako nastajajoče organsko življenje.

Doslej se je v znanstvenem svetu domnevalo, da moramo v mesecu oktobru dočeti sliko naše zemlje; sedaj pa se utrjuje mnenje, da jo moramo iskati na Marsu, ki je organsko zamrl. Sliko davne prošlosti naše zemlje, ko je bil naš planet še žarečetoč, vidimo v Jupitru. Sliko sedanjosti naše zemlje pa nam v splošnem podaja drugi najbližji planet sonca, to je Venus, na katerem vlada po najnovejših ugotovitvah solnčne energije (dve kaloriji za kvadratni centimeter v minuti) srednja temperatura s + 47 stopinjami Celzija ob bistveno večji vlažnosti kakor jo imamo na zemlji. Gosta in vlažna atmosfera Venere absorbira velik del solnčne gorke in blazi ozračje na tem planetu. Najugodnejši so menda pogoji za razvoj višjih organizmov na tečajih Venere, kjer srednja temperatura odgovarja zemeljski temperaturi v ekvatorialnih pokrajinah.

Dočim je Kant še bil mnenja, da so življenjski pogoji na ostalih planetih mnogo ugodnejši kakor na zemlji ter sta Flammarijon in Lowell sanjarija o bolj razvitem življenju na Marsu, moramo po najnovejših ugotovitvah znanosti domnevat, da je izmed vseh planetov solnčnega sistema naša zemlja najpripravnije terišče za visoko razvita živa bitja in da smemo to nebeško telo, vsaj v fizikalno-biološkem oziru, po vsej pravici imenovati naš najboljši svet.

Nos milijarderja

Nedavno se je ameriški kinografer Bert Bord v Chicagu podvrzel operaciji na nosu. Operacija je bila potrebna, da je mogel nastopiti v neki novi vlogi, za katero je bil Bordov nos prevelik, in se je izvršila v navzočnosti velikega števila ameriških časnika. Stvar je prilično dobro uspešna in neki reporter je porabil to priliko, da je napisal sestavek o sledečem slučaju, ki morda ni resničen, a vseakor zelo karakterističen:

Čikaškemu milijarderju X. se je pripetila nezgoda, da si je pri neki železniški nesreči razmesaril nos. Na lice mesta pozvani in došli zdravnik je bogatašu priporočil, da se nemudoma podvrže operaciji in zamenja stari nos z novim. Milijarder je poslušal nasvet. Insepiral je v listih ter ponudil visoko nagrado onemu, ki bi bil pripravljen v njegovo dobro žrtvovati del svojega nosa.

Oglasil se je neki mizar, ki je živel v zelo skromnih razmerah, a je imel ogromen nos. Zdravnik so nosanu nos odrezali ter z odrezanimi deli popravili nos milijarderja. Operacija se je izvršila tako srečno in spretno, da je mizar izg-

Zv. Kosem:

Metka

Sei sem v tiste kraje, ki so mojemu srcu najbolj dragi in mili. Visoke breze se vrste tamkaj ob stezi, za brezami se razprostirajo zeleni travniki, zadaj za travniki šume svoje rumelne pesmi gozdovi. Svetel potok šumlja ob znožju gozdovja; v sencah vrb in jelš se lesketa kakor ogledalo mirno tekoča, od postvri oživljena voda; z mrežastim srobotjem prepreženo grmljeje ob peščenem prdu zalije za hip plast zlate solnčne luči, zaziblje se na vodni gladini — samo trenutek — in ropet dremilje ves kraj kakor v pričakovanju na nekaj lepega, daljnega, svetlega.

Sel sem, in kakor se je izza visoke kopice sena nenadoma pojavil pred menoj, sem ga takoj spoznal, čeprav za nisem videl že dolgo, dolgo vrsto let. Še vedno je nosil pod vratom na svoj poseben način zavezano rdečo ruto, kakor takrat, ko sem ga majhen deček obiskoval ob grajskem ribniku, kjer je pasel gosi in s posebno vneto dražil purane.

»O, ti si, Jernej?«

Podal mi je svojo kosmato roko, in ljub tu temu, da se je mračilo, sem dobro videl, kako se mu oči od veselja svetijo. Te oči! Prav tako vedre in veselo mežikajoče so bile kakor takrat pred tridesetimi leti. Trščat in močan kakor medved je stal pred menoj, z nasmeškom okrog usten. In je rekel:

»Ti si me takoj spoznal — jaz bi te ne bi. Postaral si se, prijatelj, postaral — siv si že!«

Sedla sva v seno, on pa je iztegnil roko in pokazal v dolino, tja, kjer so se izza sadnega drevja belili s slamo kriti kmetijski domovi in se je iz nizkih dimnikov vijugal v mrak dim.

»Poglej, Metka že kuha večerjo... Prijetno je, če ima človek dom, če se zvečer lahko zleknem takole brezskrbno na seno in mu tisti dim izza jablan prinaša od doma tako rekoč pozdrave ženine in vonj po večerji, ki že čaka nanje. Kaj praviš k temu ti?«

»Jaz nimam doma.«

»Brezdomec? Saj ti ne verjamem, šališ se.«

»In nimam nikogar, ki bi mi zvečer z dimom vred pošiljal pozdrave... Saj vošč, kaj se to pravi: biti večen popotnik?«

»Ne razumem te. Kakšen popotnik? Ti popotnik?... Pusti šale, prijatelj, pusti — sedaj pa pojdi z menoj, da ti pokažem svoj dom in ženo — jutri pa mi ti razkažeš svoje domovanje in tudi tvojo gospo soprogo hočem videti.«

Dvignila sva se in stopala počasi skozi mehki mrak, razgrnjen nad polji. Lep večer je bil, tako poln vonja po sušečem se senu, poln tiste domačnosti, po kateri večših tako silno zahtepeni v tujini srce; in poln najlepših spominov na mladost. Po teh travnikih sta skakljala nekoč deklica in deček, ki sta se ljubila. Po teh travnikih sta vriskala in prepevala kakor dva škripančka. Solnce, cvetje, ptički —

onadva pod tem solncem, med cvetjem, ptički; najsrečnejša na zemlji. Tam, pod tistim grmovjem, je rezljal on za njo piščalko, da bi piskala nanjo, kadar bo sama, in bi mislila nanj; ona je slonela ob njegovih nogah, z bleščečim metuljem v roki; potem je on vrgl piščalko v travo, se sklonil k njej in jo nenadoma objel; in medtem, ko ga je ona poljubila na vroča lica, tudi sama vroča in drhteča, ji je sfrtoal iz roke metuljček... Metka, Metka — mala zlatolasa Metka s sanjajočimi očmi, saj nisi nič več jezna, saj si mu odpustila, tudi njemu, drugemu metuljčku, ki je sfrtoal od tebe, brez slovesa in pozdrava! O, ne veš, Metka, kako ga je takrat klical in vabil svet... Tebi, Metka, je ostala vsaj piščalka, njemu nič...

Iz mraka se je posvetila bela hišica, krita s slamo. Hišica, bela, s prijaznim ostrejšem v pročelju, z visocimi šopi ovenelih kresnih rož nad vrati, z ozki okenci in zelenimi polkenci... hišica, dihaajoča s svojo okolico vred, s svojimi tihiimi sosedami - jablanami, po toplih pogledih, mehke smehljaju, veselih stopinjah in kretnjih skrbne gospodinje...

»Dober večer!«

Na pragu je stala, levico v bok, desnico nad očmi, Metka? Široka, krepka kmetica, polna zdravega smeha na zagorelem obrazu... Dober večer, Metka, tvojemu zdravemu smehu na polnih, rjavih licih, dober večer!

»Prijetal sem ti s seboj tovariša, je pričel prijatelj. »Saj ga poznaš, Metka?«

Dolgo me je gledala, a ni se mogla domisliti.

»Metka...« sem ji hotel pomagati iz zadrege, pristopil bliže in ji segel v roko.

»Oj, ti si! Sedaj sem te spoznala, po glasu...«

Oči so se ji živo bleščale iz mraka in zasmejala se je zvenoe — ali ne več tista Metka s travnikov z mehkimi ročicami, s sanjavi v očeh: smeh zdrave, krepke kmetice, je bil to, kmetice z žulji na dlaneh, z očmi, računajočimi suhoparno, kakor so suhoparni računi. Dvoje tujih življenj se ji stalo nasproti; a vendar sem jasno čutil, da pod tisto hrapovo, trdo skorjo pred menoj bije toplo in samih sanj polno srce, da se pogovarja s solncem, cvetjem in ptički z menoj, kakor se je pogovarjalo pred tridesetimi leti. Pred menoj je le stala Metka s travnikov — pred prijateljem Jernejem pa krepka kmetica, ki ji sije skrb z obraza in z žuljavih dlani.

Po večerji si je sezul Jernej skornje in odpopolnil napolnizke in z glavo kima je v čumnato spat, kajti bil je zelo truden: ves dan se je vrtel z grabljami na travniku. Z Metko sva ostala v sobi ob steklenici vina sama. Takrat sem jo vprašal:

»Metka, kje imaš tisto mojo piščalko?«

Kakor cirok sem jo vprašal, smehljaje, objemaje jo z desnico okrog pa su, kakor otrok pa mi je odgovorila tudi ona:

»Ne dobiš je več nazaj... Hranim jo kot najlepši spomin...«

In se mi je izvila iz objema.

»Ne, ne! Ali ne vidiš, da nisem vrš tista kakor sem bila takrat? Takrat sem bila tvoja, sedaj nisem več...«

»A zakaj mi ne vrneš piščalko?«

Veselo se je smejala.

»Nikoli, nikoli!«

»Zakaj nikoli? Ako je med nama vse končano?«

Vstal sem in se hotel posloviti, stopil sem v vežo, Metka za menoj, tiho, po prstih. Pred večnimi vrati, v temi, sem obstal in tipal po vratih, da bi našel kljuko.

Tistokrat se je dotaknila moje dlani vroča ženska roka, obrnil sem se in zujel v objem drhteče, polne grude Metkine; zdelo se mi je, da podhrteva v joku vse njeno telo, čul sem skrivnostno šepetanje njenih usten in sem se skoraj prestrašil.

»Ti!«

»Metka!«

Samo hip je bil — njene ustnice so me zapekle na obrazu, ovila mi je roko okrog vratu — in še je odzdravala urno kakor srna nazaj v sobo, k luči.

Tako sva se poslovila za vedno.

Zunaj se je v mesečini belila vsa dolina kakor lepa, čarobna pravljica. Legel sem v travo ob potoku, pod visoke, črne smreke in nobene boleši nisem občutil več, da sem popotnik, ki nima ne doma, ne nikogar, ki bi mislil z ljubeznijo v sren name; saj sem bil vendar bogat in srečen, tisto uro nazaj bogatejši in najsrečnejši človek na svetu —

Crnice z mariborske razstave

Premnogo zanimivega nudi letošnja mariborska izložba na polju industrije, obrti, graditeljstva, umetnosti in vinarstva. Kakor pove že naslov teh skromnih vrstic, nimam namena, da bi o razstavi podajal splošne pregledne vtiske. To so storili in bodo še storili možje, ki spretno in širokopotezno sučejo svoje pero. Jaz pa hočem tukaj na kratko opozoriti na nekatere razstavljalce, ki niso tako znani širšemu občinstvu, mimo katerih obiskovalci razstave naglo hitijo naprej. A vendar so tudi ti s svojimi deli znatno pripomogli, da se je vsa izložba tako dobro posrečila.

Slikar-samouk Maks Rovšek.

Maksa Rovška, svojega važnega rojaka iz Moravske doline, sem osebno spoznal šele pred nekaj tedni. Potem sva se večkrat sešla in se marsikaj pogovarila o njegovem zanimivem življenju, o lepih domačih krajih na Gorenjskem, zlasti pa o slikarski umetnosti. Povabil me je, naj si na razstavi ogledam njegove slike. Rad sem sprejel njegovo povabilo.

Maks Rovšek je doma pod Limbársko goro. Njegov oče Andrej je bil znan cerkveni kipar in je ustvaril mnogo lepih oltarjev po raznih kranjskih in štajerskih cerkvah. Njegov brat Andrej je imel v Ljubljani svojo kiparsko delavnico in si je pridobil sloveč glas med slovenskimi kiparji; žal, da je v najlepši moški dobi umrl. Maksov mlajši brat Ludovik je študiral na realki v Ljubljani; odlikoval se je kot spreten risar, našli listi so prinesli nekaj njegovih risb in slik; a preden je dovršil realko, ga je v cvetu let ugrabila neumljena smrt. Brat Martin je znan fotograf v Ljubljani.

Maks Rovšek se je šolal na obrtni šoli v Ljubljani. Nato je šel kot topničar k vojni mornarici, prepotoval dvakrat na vojnih ladjah Sredozemsko morje in pri-

šel tudi na Kitajsko in v Ameriko. Po svetovni vojni je dobil službo cestnega mojstra v Slovenski Bistrici na Štajerskem.

Ze v domači družini je dobil Rovšek veselje do umetnosti. Na obrtni šoli je najraje le slikal, odložil tudi ni čopiča pri mornarijih. Pozneje je med vojno hodil nekaj časa k znanemu starini slovenskih slikarjev, Ivanu Franketu, da bi se še bolj izvežbal v svoji stroki. Tudi odkar izvršuje službo cestnega mojstra, porabi vsak prosti trenutek za slikarstvo.

Na mariborsko razstavo je poslal petnajst slik, ki so razstavljene v sobici št. 10 v dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici.

Maks Rovšek ni bogstigavedi kako velik umetnik. Tega niti sam ne misli. Samouk je, kot tak se je povzpel na precejšnje stopnje dovršenosti. Njegove slike pričajo, da je spreten risar, a da zna tudi kaj dobro uporabljati in sestavljati barve. Prepričan sem, da najde marsikatera njegova slika kupca.

Josip Dobič.

Sprehajam se po prvem nadstropju dekliške meščanske šole, kjer me opozori prijatelj na malo neznatno stojnico št. 94. Tu stoji mala mizica, poleg nje dva stolčka. A vse to je redka, izvanredna umetnina! Kaj takega ni videti na vsej razstavi.

Mizica in stolčka — vse je narejeno iz belega javorjevega lesa, v katerega so koničasto vloženi (intarzirani) bogati ornamentni iz temnorjavega hrševskega in svetlorjavega črešnjevca. Delo spominja na podobna vložena dela iz starih časov. S takim delom se je stari mojster bavil po več let, včasih skoro vse življenje. Današnji površni in hitroživni čas ni vnet za brka dolgočrajna dela, a zato

temporji občudujemo take stare inarizirane in skoro obstrmimo, ako najdemo kako tako stvar, ki je narejena v sedanjih dneh.

Mojster v Mariboru izpostavljenih umetnin, je po poklicu železničar in službuje v Močah pri Mariboru. Rabil je za to delo poldrugo leto; delal pa je po 8 ur na dan. Les ga je stal 10.000 kron.

Nihče, ki pride na razstavo, naj ne zamudi ogledati te redke umetnine, ki nam priča, kaj vse človek lahko izvrši, ako je priden in vztrajen.

Naša sreča želja je, da Josip Dobič dobi dobrega kupca za svoj izdelek.

Ivan Šafarič.

Lansko leto so podrli stari leseni most čez Dravo v Mariboru. V mostovju je bilo mnogo mogočnih mecesnovih tramov, izmed katerih so bili nekateri nad tristo let stari. Te še jako dobro ohranjene tramove je nakupil mariborski mizar Ivan Šafarič, ki ima svojo obrt v stari Splanjski ulici št. 5. Dal je sežagati tramove ter je lani in letos napravil iz njih štiri oprave za kmečko obednico in eno za kmečko spalnico. Zanimivo je, da je eno obednico lani kupil francoski kapetan, ki je bil pridružen razmejitveni komisiji v Mariboru.

Letos je razstavil Šafarič v dekliški meščanski šoli št. 98 zadnjo kmečko obednico (prostorna miza, stoli, skrinja, sklednik) in spalnico (dve postelji, zibelka, tri omare, umivalnik, dve nočni omarici), ki jih je napravil iz mecesnovine omenjenega mostu.

Na mizi v obednici stoji v ličnem mecesnovem okviru tale zanimivi zgodovinski napis:

«Vse mine... Kdo vé, kaj sem bil pred davnim in kratkim časom? Važno, toda težavno nalogo so mi juncesnovemu lesu namenili nekda. Milijoni in milijoni ljudi so hodili po meni, lahki in težki vozovi, turški in francoski topovi so ropotali čez me, kljuboval sem silnim povod-

njam, prestrašili in praprtje zvezo svojo službo vse dotlej, ko so me razbili in nakopili v gromado izmučenih, zavrženih tramov, namenjenih vsakdanji usodi. — Prišel je mojster, ki me je prežegal, preiskal in spoznal, da mi pristoji milejša bodočnost. Po kratki operaciji me je popolnoma ozdravil. Sprejemam službo v vsaki bolji meščanski rodbini. Pred večlastnim občinstvom stojim kot kmetiška spalnica... prejel stari mariborski most.»

Pohištvo je narejeno v znanem starem slogu. Delo hvali mojstra.

Marko Nerat.

Marko Nerat, trgovec z gumijevimi izdelki v Mariboru, je razstavil v prvem nadstropju dekliške meščanske šole št. 96 toplovar «Heureka», ki ga je pred kratkim izumil.

Toplovar obstoji iz preproste bakrene krogle, skozi katero se napelje električni tok, da segreva vodo, ki doteka v krogle in se nato segreva poljubno spušča v umivalnik, v banjo za kopanje ali v katerokoli posodo.

Neratov toplovar funkcijonira pri vsakem električnem toku. Ne rabi več toka kakor navadni gladilnik, se ne more pokvariti (zgoreti), zato ne potrebuje nadomestila posameznih delov.

Tak toplovar je neobhodno potreben v vsakem gospodarstvu, v laboratorijih, splošni povsod, kjer rabijo vročo, toplo ali mlačno vodo ali kako drugo tekočino.

Nerat je priredil svoj toplovar v dveh velikostih: mali stane 500 Din, veliki pa 1500 Din; zadnji, ki daje na uro 600 litrov vrele vode, je posebno priporočljiv za kopalnice.

Marko Nerat je sin umrlega nadučitelja Mihaela Nerata, ustanovitelja in dolgoletnega urednika pedagoškega lista «Potnik».

M. Pirnat.

Dražbeni oklic.

Dne 6. septembra 1923. se bo vršila ob 10. uri popoldne v Ponikvah šte. 10 valed sklepa okrajnega sodišča v Velikih Laščah z dne 3. avgusta 1923, A 71/23/7,

prostovoljna javna dražba

v zapuščino po pokojni Mariji Žnidaršič iz Ponikve št. 10 spadajočega posestva vložka 191 k. o. Cesta z vsemi pritliklinami in premoženjem. Prodaja posestva se bo vršila najprej po kosih, potem pa celo posestvo skupaj.

Vzkljena cena za vse nepremičnine skupaj znaša 1.499.270 K. Vsak zdražitelj vsaga posestva mora položiti pred pričetkom dražbe v roko sodnega komisarja kot vadij 10 %, vzkljene cene, to je 149.927 K v gotovini, hranilnih knjižicah ali vrednostnih papirjih.

Vzkljena cena posameznih kosov posestva in premoženja se bo naznanila ustno pri dražbi.

Dražbeni pogoji se morejo vpogledati med uradnimi urami in pisarni podpisane notarja v Velikih Laščah.

Števo Šink,
notar kot sodni komisar.

4306

Legitimacije

graški veleesejem

1. — 9. septembra
prodaja 4281

častni zastopnik

Aloma Company

anončna in reklamna d. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 3.

A. Volk

Ljubljana

veletrgovina
žita, moke
in drugih
mlevskih
izdelkov.

Pisarna in skladišče:
Resljeva cesta 24.

Zastopstvo in stalna
zaloga mlevskih izdel-
kov Vel. Bečkere-
škega izvoznega
mlina, d. d., Veliki
Bečkerek. 4422

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica 154
Ivan Bricej
Dunajska cesta 16
so priporočila.
Izviritev tečaja. Cene zmerna.

PETER KOBAL
KRAJ (Slovenija). 4075
Tvorilnica za vsakovrstne bla-
zine iz žime in morske trave
in za zimnice na vzmeteh.
Specialna tvrdka za izdelovanje
klubskih garnitur.
Najbolje ceneno! Najboljše izdelki!
Zahtevajte oferte in cenike!

Oblščite

Oblščite

III.

Ljubljanski veleesejem

od 1. do 10. septembra 1923

Zbirališče vseh gospodarskih krogov

Najugodnejša prilika za nakup vsakovrstnega blaga.
Prvovrstni poljedelski in gospodarski stroji sve-
tovnih znamk po tovarniških cenah

Veleesejmska legitimacija, katera se dobi (za ceno
Din 50.—) v trgovinskih zbornicah in v bankah v
vseh mestih naše države, opravičuje na

50 % popust na železnicah

za osebne vlake in brzovlake št. 13 in 14. — Znižana
voznina na parnikih jugoslov. paroplovnih družb
Vstopnice za enkratni obisk veleesejma se bodo pro-
dajale po Din 15.— v blagajnah ob vhodih na sejmišče

Stanovanja preskrbljena 4379

SINGER

šivalni stroji

Na vsem svetu znani kot najboljši.
Podružnice in zastopstva v vseh
172 mestih
Ljubljana, Solenburova ulica 3.
Centrala za državo SHS, Zagreb,
Maruličeva ulica br. 5, II. kat.

Pri meni se dobivajo
stalno laki, težki, za-
jamčeno zdravi

konji 146

za vožnjo najceneje.
Julio Hoffmann, Čako-
vec, Medjimurje, inter-
urbanski telefon št. 31.

Garantirano popravljene

LOKOMOBILI

iz skladišča Zagreb in Ljubljana

Wolf-Lanz

HP	HP	HP
1917 10—20	1916 38—57	1913 90—125
1918 15—25	1921 40—65	1914 100—150
1918 17—32	1919 48—70	1912 120—175
1917 30—32	1921 54—75	1914 135—175
1921 26—42	1913 55—82	1914 145—195
1917 26—48	1921 65—95	1921 200—300
1912 30—49	1914 70—100	1914 300—400
1919 30—45	1912 85—120	1922 390—480

Enoletno tvojniško jamstvo. Prvo-
razredno generalno popravljeno.
Skrbno preiskušeni. Kurjava z vsa-
kim gorivom. 4349

Posetite naš pavilion na
Ljubljanskem veleesejmu!

Braća Fischer, d. d.,
Zagreb, Pantovčak 5.

Korespondent

popolnoma zmožen angleškega in francoskega
jezika, se **takoj išče**. Prosilci morajo biti v
stanju, da lahko v gornjih jezikih samostojno
korespondirajo. Znanje stenografije in pisanje
na stroju pogoj in imajo reflektanti z znanjem
v papirni stroki prednost. — Ponudbe naj
pošljejo na **Združene papirnice v Vevčah**

Priporočamo KOLINSKO CIKORIJO

CARINSKO POSREDNIŠKI IN SPEDIČIJSKI BUREAU

Brojovni naslov: „GROM“.

PODRUŽNICE: Jesenice, Karlovac, Kopriv-
nica, Maribor, Osijek, Rakek, Zagreb.

Carinsko posredništvo drž. žel. kraljevine SHS v Karlovcu, Koprivnici, Osijeku in ekspozitura v Belem Manastiru.

Bančni tek. račun Ljubljanske kreditne banka.

Zastopstva na vseh mestih v tu- in inozemstvu — Zastopnik mednarodne družbe spalnih vozov z o. z. za promet ekspresnih pošilk.

„GROM“

Oficijelni spediter III. Ljubljanskega veleesejma.

Centrala: LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 41.

Telefon interurban št. 454.

EKSPOZITURE: Ljubljana, državni kolodvor,
Belem Manastir.

Trgovaška banka, Ljubljana.

Modna in sportna trgovina

ZA DAME:

Obleke, kostumi, plašči, bluže,
svila, perilo, nogavice, rokavice, franc.
toaleta itd.

P. Magdič

MODA

Ljubljana, Šelenburgova ulica

ZA GOSPODE:

Klobuke, srajce, spodnje hlače,
nogavice, kravate, naramnice, čepice,
dežnike, dežne plašče itd.

ARKO COGNAC MEDICINAL

Srečko Potnik

tvornica sadnih sokov, esenc in eterov

v Ljubljani

Metelkova ulica šte. 13

priporoča

naravne sadne soke, arome za nealkoholne
pijače, sadne etere za kandite, esence za
rum in žganje, posebno pa specialne sadne
likerje, odnosno ratafijske iz svežega sadja.

Cenjeno občinstvo se opozarja na paviljon
„L“, oddelek 477, na tretjem
ljubljskem velesejmu.

**Šent-
janski premog**

se dobiva po ugodnih
cenah v vsaki množini.

Prodajni urad šentjanskega
premogokopa v Ljubljani,
Krekov trg 10. 181

Theodolite, tachymetre, nivoelacijske instrumente, planimetre, pantografe,
nivele, in trasirne letve, merilne trakove, libele, logaritmična raču-
nala, šablone za pisma, trioglate, prizmatična in druga precizna merila;
risalno orodje, risalne stole, aparate za svetli tisk, svetlobne, prozorne
in druge tehniške papirje ima stalno v zalogi

Viljem Sequardt

delavnica za precizno mehaniko

Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 4 (na dvorišču).

Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršujejo točno in solidno

Kupujte učne knjige

za

ljudske, meščanske, srednje in strokovne šole

v knjigarni TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani,

Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Splošna knjižnica

v založbi

4330

Zvezne tiskarne in knjigarne

v Ljubljani

Izšli so zvezki:

- Št. 1. Ivan Albrecht: **Manjena gruda**, isvirna povest, 104 strani, broš.
Din 12—, vez. Din 17—.
- Št. 2. Rado Marnik: **Na Bledu**, isvirna povest, 181 strani, broširano
Din 16—, vez. Din 22—.
- Št. 3. Ivan Berman: **Testament**, ljudska drama v 4 dejanjih, 106 strani,
broš. Din 12—, vez. Din 17—.
- Št. 4. Cvetko Golar: **Poletno klasje**, izbrane pesmi, 184 strani, broš.
Din 20—, vez. Din 26—.
- Št. 5. Fran Milčinski: **Gospod Fridolin Zelna in njegova dru-
žina**, veselomodre humoreske, 72 strani, broširano Din 8—, vez.
Din 13—.

Cene se razumejo brez poštne.

Cenjena naročila naj se pošiljajo na: Zvezno tiskarno
in knjigarno — oddelek knjigarna — Ljubljana, Marijin
trg št. 8. — Tel. št. 44.

najsigurnjša, najbolj poznana
higijenska gumi sedanjosti
Strokovnjaško pregledana in
zajamčena. Zakonito zavarova-
vana. Razpošilja v vse kraje
Jugoslavije lekarnam, droge-
rijam in parfumerijam po
čudno nizkih cenah, kakor
tudi privatnikom z največjo diskre-
cijo s povzetjem.
Uran Parfumerija, Ljubljana
Mestni trg 11. 4362

STROJNIKA,

ki je obenem brusar,
rabimo za takojšnji nastop. Stano-
vanje prosto. Navesti je dosedanje
službovanje in zahtevano plačo.

Dynamo in elektromotor
3 1/2 - 5 HP se kupi ravno tam.

Kulovec i drug, parna žaga

Straža na Dolenskem. 4342

Proda se

4323

10 vagonov dobro žganega apna

Cena Din 42-50 za 100 kg. Ponudbe
do 3. septembra pod „Apno“ na Aloma
Company, anončna in reklamna družba
z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3

!! Medjimurski konji !!

Poltežki in čisto težki konji in kobilice za vprego in odgoj za
gospodarstva in tovarne stoji stalno za prodajo pod naj-
kulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA veletrgovina **ČAKOVEC**
s konji

Medjimurje (Jugoslavija).

Bržojavi: Vajda Čakovec

Telefon Interurb. 50, 4

Hamburg - Amerika Linija

in
United American Lines Inc.

Filijalka
Simon Rmetec, Ljubljana

Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna
pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

102

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — **Sušak**: Jovo Gj. Irović,
Karolinska cesta 160. — **Split**: Ante Bulić, Dioklecijanova obala 18. — **Gruš**:
Ivo Lovričević. — **Bitolj**: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja
Aleksandra 187. — **Val. Bečkerek**: Dušan Lj. Mišajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik

Elegantna novost za dame.

Svilene pelerine „Waterproof“

4270

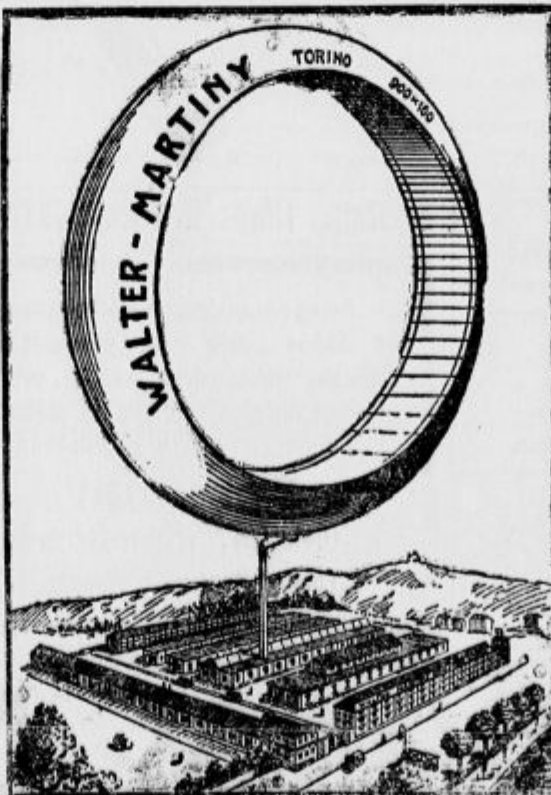
nepremočljive, znotraj podložene z gumo. V vseh velikostih in raznih barvah se dobe pri trrdki

DRAGO SCHWAB, Ljubljana, Dvorni trg šte. 3.

VAŽNO ZA INDUSTRIJCE IN TRGOVCE, KI DELAJO REKLAMO POTOM PLAKATOV

Na letošnjem „LJUBLJANSKEM VELESEJMU“ postavimo
SPECIJALNE REKLAMNE STOŽIRJE
na katere bodo lepljeni v prvi vrsti samo lepaki, 95 cm visoki
in 63 cm široki. Vsled tega vabimo vse Interesente, da si ne-
mudoma zagotovijo prostore, ker je število istih omejeno.

Naročila naslovite samo na
ALOMA COMPANY, anončna in reklamna d. z. o. z.
LJUBLJANA, Kongresni trg 3. 4334

„Svetla“

Telefon št. 588 d. d. Telefon št. 588

Ljubljana

CENTRALA:

97

RIMSKA CESTA št. 2 HILŠERJEVA UL. št. 5

PODRUZNICE:

DUNAJSKA CESTA št. 20 MESTNI TRG št. 25

Maribor Zagreb Beograd

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev,
pneumatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi,
auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago
stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba. Cene brez konkurence.

Pohištvo in preproge

od najpreprostejše do najfinejše izdelave se dobe naj-
boljše in najcenejše pri trrdki

KAREL PREIS, Maribor

Na veliko. Gosposka ulica 20. Na malo.

Ceniki brezplačno. 4012 Podoželski promet.

Vodič po III. Ljubljanskem velesejmu.

Seznam razstavljalcev na letošnjem ljubljanskem velesejmu, kakor so razvrščeni po strokah in zaporednih številkah v posameznih paviljonih.

Lesna in kemična industrija itd. (Paviljon E.)

1. Sladkogorska tov.	5. Bauer Egon.
2. «Narcissus».	6. Bauer Egon.
3. Weigl Vilko.	7. Remes Co.
4. BONAC IV. SIN, kartonažna tovarna in papirna industrija, Ljubljana, Čopova ulica.	8. Poličar Milan & drug.
	9. Kaplan Josip.
	10. Milave & drug.
	11. Industrija vezonin in perila.

Ljubljanska kartonažna tovarna

J. BONAC sin

LJUBLJANA
priporoča

kartonaže

vseh vrst, rjavo in sivo
lepenko
po najnižjih cenah.

Solidna in točna postrežba.

12. Višnar Drago.	46. Fock Ignac.
13. Brata Špil, «Dentax».	47. Schütz Jakov i sin.
14. Tovarna kemičnih izdelkov.	48. Kopč I. & Co.
15. Kandušer Edvard.	49. Kopp S. & sinovi.
16. I. Mariborska tovarna sapuna.	50. Elektro-kemijska tovarna.
17. Technisch-chemische Handelsgesellschaft.	51. «Slavonija».
18. The Central European Mines Limited.	52. Ruskoje Kustarnoje Iskustvo.
19. Tovarna za dušik.	53. Muzej, skladišče ročnih izdelkov.
20. Dolničar & Richter.	54. Tomažin Matija.
21. «Zora».	55. Klemen Ivan.
22. Mušič A.	56. Wagner Franjo.
23. Zabret & Co.	57. «Braha».
24. «Oleum».	58. «Drava».
25. Parfums Dray, ing. V. Nikolč.	59. Okora Ivan.
26. «Promet».	60. «Marion».
27. Pini & Kay.	61 a. «Bonina».
28. Pini & Kay.	61 b. Cerška tovarna za lepenko.
29. Pini & Kay.	62. Wipplinger Josip.
30. Pini & Kay.	63. «Omega».
31. «Mema».	64. Aloma Company.
32. Köllner Karl.	65. Jugoslovanska zveza za tujski promet v Sloveniji.
33. Kreiner V. & Co.	66. Corne Anton.
34. Korošec Dragotin.	67. Moline Charles.
35. Jugo-Auto.	68. Prva jugoslovanska tovarna igralnih kart.
36. Jugo-Auto.	69. Zorman J.
37. Jugo-Auto.	70. Schonsky & Loeb.
38. Jurman G.	71. «Kristal».
39. Golob & Co.	72. «Vesna», brata Pohlin & drug.
40. Medič, Rakove & Zankl.	73. Sever A.
41. Lavrenčič & Co.	74. Frey A.
42. «Ides».	75. KANC ANTON, drogerija, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Kosmetični laboratorij drogerije

A. KANC, Ljubljana

Izdeluje:

Alkadont, zobno pasto - Alkadont, ustno vodo - Alkadont, prašek za zobe - kolonske vode (več vrst) - Bay-rum - Hair-petrol - Champon - brezovo vodo - Eau de quinine - Coniferusprit - Brilantine (več vrst) - orehovo olje - Čočkovno olje - barve za lase - pudre (več vrst) - kreme za roke in lica, mastne in nemastne - Baby-poudre - vaselino - borvaseline - parfume na kilograme - milo znamke Arka itd.

96. Raunacher Marija.	97. Stadler Jos.
98. Burghard Emil.	99. «Ukrina».
100. Kovčič Anton.	101. Lewy i drug.
102. Merhar Anton.	103. Brata Naglič.

104. «Agita».	109. Rebolj A.
105. «Argus», Kabiljo i Rajon.	110. «Daga».
106. Andolšek Ivan.	111. «Regula».
107. «Zika».	112. SIMENC ANTON, Ljubljana, Karlovska cesta 8.
108. Ogrin & Perič.	

Tvrška A. ŠIMENC

v LJUBLJANI, Karlovska cesta 8

ki ima svojo trgovino na Resljevi cesti št. 2, je preizkušena izdelovalnica vseh četrstaskih izdelkov in ena najboljših tvrdk v vrsti v Sloveniji. Svoje izdelke razstavi tudi na velesejmu - paviljon „E“ št. 112 - kjer se bo vsak obiskovalec velesejma lahko prepričal o izredni solidnosti in brezkonkurenčni kakovosti izdelkov.

Priporočamo to tvrdko, ki vsakega odjemalca v vseh ozihi popolnoma zadovolji, kar najtopleje.

Nihče naj ne zamudi ugodne prilike ogleda in naročanja. 4460

113. Gartner Peter.	120. Džamonja i drugovi «Vrt».
114. «Lavaroli».	121. Produktivna zadruga za lesno industrijo.
115. Pipan & Co.	122. «Farbolwerke».
116. Ojster J. in drug.	123. Börner & Co.
117. Znidar Fr.	124. Deutsche Keramik.
118. Džamonja i drugovi, «Vrt».	125. Accetto Jakob sin, ing. Viktor Accetto.
119. Džamonja i drugovi «Vrt».	

Strojna industrija, kovinska obrt itd. (Paviljon F.)

140. Strojne tovarne in livarne.	147. «Titan».
141. Bezenica.	148. Chromy Oktavian.
142. Strickmaschinen-fabrik Carl Friedr. Popp.	149. «Kordun», V. Holjac i drugovi.
143. Telefon.	150. I. Izbiljarska in Selezobrtina zadruga.
144. Rauberger D.	151. Brata Kolenc.
145. Dioničko društvo za promet proizvodima S. K. F.	152. Koučan Franja.
146. Görke.	153. Welker-Werke.
	154. Ing. Willmann R.
	155. «SINGEL», Ljubljana, Selenburgova ulica.

SINGER

šivalni stroji

Na vsem svetu znani kot najboljši

Podružnice in zastopstva v vseh mestih

Ljubljana, Šelenburgova ulica 3

Centrala za državo SHS, Zagreb

Maruličeva ulica br. 5, II. kat. 4416

156. Strojne tovarne in livarne.	184. Pleško Josip.
157. Klanatsky Georg.	185. «Columbia».
158. Puškarna.	186. «Zavora».
159. Tovarna verig.	187. Ussar Karel.
160. Grebenc Franc.	188. Rauberger D.
161. Stanič i Lassner.	189. Kramer & Comp.
162. Rebek Ivan.	189. Mlekarska družba za Jugoslavijo.
163. Produktivna zadruga.	190. «Lipolit».
164. Mail Martin.	
165. Globočnik K.	191. «TRIBUNA», Fran BATJEL, Ljubljana, Karlovska cesta 4.
166. Bock K.	
167. I. jugoslov. žična industrija.	

Otroški vozički

več vrst, dvokolesa raznih modelov, najnovejši motorčki ameriškega tipa „EVANS“. Velika zaloga pneumatike in delov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa popravila, omajljanje in ponikljanje. „TRIBUNA“, F. B. L. Tovarna dvokoles in otroških vozičkov v Ljubljani, Karlovska c. 4. Ljubljanski velesej, paviljon „F“ št. 191.

Izdelki iz železa in jekla. Vozila. Elektrotehnika itd. (Paviljon G.)

206. KRANJSKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA, Jesenice-Fužine.	221. Herman Hinko.
206 a. Legat A. R.	222. Persch Karl.
206 b. «Mnopol».	223. Stebi & Tuječ.
206 c. «Orbis».	224. Westen A.
207. «Svetla».	225. Stajerska industrijska družba s o. z.
208. Nerat M. I.	226. Korn Teodor.
209. Nerat M. I.	227. «Bistra».
210. I. jugoslov. tovarna žarila.	228. «Kovina».
211. Abaš K.	229. Wamisch-Hild-Werke
212. Bratje Sternberger.	230. Kaiser A. & Co.
213. Müller F. W.	231. Siemens Friedr.
214. «Vaga».	232. Telsion.
215. «Transformator».	233. Lajovic Emil & drug.
216. «Elin».	234. «Cinal».
217. «Hydra».	235. N'p'j Rado in drug.
218. Klman Josip.	236. Mihelič in drug.
219. «Luna».	237. Zuzek O.
220. Tehniška «Union».	238. Kezlar Matija.
221 a. Zelenarna Muta.	239. Sever & Co.
	240. Hess Josef.
	241. Lubas Franz & Sohn.

240. Sodarska zadruga.	259. Clamor Agentura.
250. Anton Schmidbergers Spezialhaus.	260. Jeločnik Viktor.
251. Ambrožič Josip.	261. Zeilinger Karl.
252. Grudnik Rudolf.	262. Ing. Zemánek Gustav
253. Vidie F. P. & Comp.	263. Okulič Josip.
254. Pomeranz E.	264. Baker A. A. & Ko.

Trgovina. Tekstilna stroka itd. (Paviljon H.)

281. Bahovec Ivan.	289. American.
282. Verdnik i dr.	290. The Rex Co.
283. Sander i Schrefler.	291. Kristian Paul.
284. Pošinger J.	292. Elektroindustrie S. Stoff.
285. Bar Franc.	
286. Seelig E. & Hille.	293. PAKIZ IVAN, Ljubljana, Stari trg 20.
287. «Modus».	
288. «Vulkan».	

Ivan Pakiz

Ljubljana, Stari trg št. 20

trgovina s urami, zlatnine in srebrnine, je ena najsolidnejših in najboljših tvrdk v vrsti v Ljubljani. Ima svoj poseben oddelček na Ljubljanskem velesejmu paviljon „H“ prostor št. 293, kjer se vsak posetnik velesejma lahko prepriča, da imenovana tvrdka lahko ustreza vsem zahtevam te stroke. Ustanovljena je bila tvrdka leta 1912. Ima velike zaloge stenskih ur in budlik iz svetovno znane tovarne s znamko „Junghans“ in vsakovrstne precizne švicarske žepne ure. Ogledite si veliko zalogo zlatnine, srebrnine, juvelov, jedilnega orodja, ameriškega double blaga!

Priporočamo to tvrdko! — — — Najcenejši nakup!

294. Seljan Dragutin.	297. Premelič I.
295. Bauer M.	298. Siegel & drug.
296. The Levant Comp.	

Industrija perila Povh & Medic

Novo mesto (Slovenija).

Razstavljeni prostor: 4436

Paviljon „H“ št. 300.

306. Srpska fabrika tepiha Lazar Dundjerski.	307. Capuder Peter.
308. Heit S.	309. Franz Baura Söhne.
310. Foradori Ezio.	311. BRATA BRUNSKOLE Ljubljana, Židovska ulica 5.

Lep, okusen paviljon ima tvrdka **Brata Brunskole** Ljubljana, Židovska ulica. 4435

Paviljon št. 311. Tvrška ima razstavljeno res najlepše in najmodernejše modele. Damske in moške garderobe. Krasni izdelki damskih in moških toalet kažejo, da je ta tvrdka zmožna, nuditi cenj. damam in gospodom tudi najbolj razkošno in konkurenčno delo.

312. Milan Kell.	313. «Stora».
314. Zorn Franc.	315. Matek Josip.
316. Kralica Katarina.	317. «Debra».
318. Bratovič Vido.	319. «Textilia».
320. Brata Brovet.	321. Gaspari & Faninger.
322. Tea Import.	323. Milevski Andrej.
324. Pudja Dimitrije.	325. Turk Albin.

radi česar se pričakuje mnogo interesov tudi letos.

Kranjska industrijska družba

Jesenice-Fužine, Slovenija, Jugoslavija

Naslov na trgovske: Industrija Jesenice-Fužine

Tovarne: Jesenice, Javornik, Dobrava, Bistrica v Rožu

Izdelujejo najrazličnejše

železne in jeklene polizdelke

posebno

železne in jeklene kovne klade, valjane žice vseh dimenzij in oblik, železo v palicah (betonsko železo), obročno železo, vroče in hladno valjano, jamske tračnice, sirovo in črno pločevino, vlečene žice, pohištvene vzmeti,

326. Škrabar F. S.	331. Lampret A.
327. Misaljevič Janko.	332. Tehn. komercialna družba s o. z.
328. Eschenbacher & Stephaner.	333. Klein Anton.
329. Polacek Rudolf.	334. VOLK A., Ljubljana, Resljeva cesta 24.
330. Čuden F.	

A. VOLK LJUBLJANA

veletrgovina žita, moke in drugih mlevskih izdelkov

Pisarna in skladišče:
Resljeva cesta št. 24

Zastopstvo in stalna zaloga mlevskih izdelkov Velikobečkereškega izvoznega mlina, d. d. v Velikem Bečkereku

385. TOMAN & REICH, Maribor. Smirgelj na platnu, stekleni papir, Flint-papir, smirgelj in stekleni prah, ki so bili do sedaj specialiteta Nemčije in Avstrije, razstavi na Ljubljanskem velesejmu v paviljonu H 335 tvrdka Toman & Reich, Maribor. Prvovrstna kvaliteta tega blaga je poznana že obiskovalcem prejšnjih sejmov, za-	383. Eckschlagner Friedr. industrija zaveza.
	384. Domača industrija zaveza.
	385. «Nevesta», Textilimport E. Schulhof & Co.
	386. Gabler & Co.
	387. Savnik Ivan.
	388. «Avtip».

Modni atelje

M. ŠARC LJUBLJANA
Kongresni trg 4

389. Besarović Stana & Co.	390. Cadež & Bracar.
391. Umetniška razstava plakatov.	392. Barešič & Šabec.
393. Zveza lesnih domačih obrtov.	394. Zveza lesnih domačih obrtov.
395. American Import Co.	396. Turk Albin.

Zahtevajte

v kavarnah, javnih lokalih, gostilnah in brivnicah „JUTRO“

Usnjarska industrija. Manufaktura.
Konfekcija itd.
(Paviljon I.)

377. Kune Josip & Co.	408. Konfekcijska tovarna
378. Matte Stanisav.	«Odelo».
379. Gnjazda Tihka.	409. Hasanadžić Meho.
380. Jugoslovanski Lloyd.	410. Šinkovec Anton.
381. «Triglava».	411. Domača tovarnica
382. «Lana».	rublja.
383. Derenda Fran & Cie.	412. Metras.
384. «Habitus».	413. Franzl Henrik.
385. Pototschnig H. S. Fr.	414. Krisper Anton.
386. Hribar Dragotin.	415 a. Seunig Ivan ml.
387. «Petovica».	415 b. Lininger & Co.
388 a. Roth Armin.	416. «Fenix».
388 b. Mally Carl B.	417. «Adria».
388 c. Mally & Demberger	418. Domača tovarnica bi-
389. Prva jugoslov. tvor-	čeva.
nica ričje in kljukic	419. Füzzy Josip.
za čevlje.	420. Tovarna zamaškov
390. Trautnik Urban.	«Veha».
391. Petercel Mihael.	427 a. Engl S. A.

Tvornica telovadnega
orodja

J. Oražem

v Ribnici na Dolenjskem

(Slovenija)

Ustanovljena leta 1881

Najcenejše brezkonkurenčno orodje.
Najboljše reference!

Manufakturna in modna trgovina
SNOJ & MODIC

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3

Ima v zalogi različne vrste damskih in moških
blagov do najfinejše vrste po zmernih cenah

392. Stojanović Milan.	427 b. JUGOSLOV. IM-
393. Reitharek V.	PORTNO IN EKS-
394. «Indus».	PORTNO PODJETJE
395. Kozina Peter & Co.	ING. RUDOLF PEČ-
396. Podvizec Aleks.	LIN, Maribor Trubar-
397. Jelenec Anton.	jeva ulica 4.
398. «Zora».	
399. Oblat Aleksander.	427 c. Nusser Ch.
400. Strojilna lesna in ke-	427 d. Nusser Ch.
mišna industrija.	427 e. Nusser Ch.
401. Jakli And.	427 f. Pretnar Ivan.
402. Woschnagg Franz &	428. «Silva».
sinovi.	429. Industrija Strojišča.
403. Kunc A.	430. Tovarna lesne volne,
404. Franzl M. & sinovi.	Frane Čuček & Co.
405. Bombaževa predilnica	431. Čuček & Raubik.
in tkalnica, Glanz-	432. Čuček & Löschner.
mann & Gassner.	433. Čuček & Birgmajer.
406. «Moravia».	434. Čuček Company.
	435. Kristan Andrej.
407. SCHWAB DRAGO,	436. Simonović Gjuro.
Ljubljana, Dvorni	437. Gebhardt Heinrich
trg 3.	438. Cotman A. & Auman
	Ivan.

Inozemski razstavljalci itd.
(Paviljon K.)

518 a. «Jantar».	690. Bilek Vavfin.
518 b. Sorlini Fran.	691. Černý a Půža.
519 a. Teply Franz.	692. Černovsky a spol.
519 b. Schmidt M.	693. Gottlieb J. p.
520 a. «Jub».	694. Heinz Rudolf.
520 b. «Baya» Cielectar.	695. Kaštak & Hilla.
521 a. Prva jugoslov. to-	696. Klemt & Neubauer.
varna za gume in	697. Kubanek A. a bratr.
kovinske predmete.	698. Langer Anton.
521 b. «Progres».	699. Laufer A.
521 c. Baumrueck & Co.	
522. Huizdo A. F.	
523. Ursus-Mlin.	
524. Clamor.	
525 a. Kutaš i Vajda.	
525 b. Bastjančič Karel.	
526. Podkrajšek M.	
527. Perko Matija.	
528 a. «Pyrotas».	
528 b. Schwarz Jakob.	
529. Express.	
530. «Cetina».	
531. «Cetina».	
532. Warbinek R.	
533. «Mignon».	
534. Simoniš Vincenc.	
535. Luner Edmund.	
536. «Sana».	
537. Landau Laura.	
538. Comptoir d'Expan-	
sion Commerciale.	
538 a. Sté. Ame des Usi-	
nes Boulonneries et	
Fonderies de la Lou-	
vière Belgique.	
538 b. Etablissements	
Braekers Société ano-	
nyne.	
538 c. Offergeld Charles.	
538 d. Cartoucherie Belge.	
538 e. Société Anonyme	
des Anciens Etabli-	
ssements Léon Lobet.	
538 f. Grande Société	
meulière Dupety Or-	
sel & Cie.	
540. Združeni čevljarji v	
Ljubljani.	
550. «Čehojug».	

Pravi „Goiser“-čevlji, čevlji za smuči ter
lovski čevlji 4416

vseh vrst se izdelujejo v znani solidni

čevljarski delavnici

J. BRAJER

Ljubljana

Turjaški trg (Breg) št. 1.

Istotam se izdelujejo tudi vse vrste drugih
obuval, od najpreprostejše do najfinejše izdelave.

Cene solidne! Postrežba točna!

UVOZ in PRODAJA raznovrstnega
inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA, Mestni trg št. 10.

POSEBNI ODDELEK

za pletenine, trikotažo in perilo.

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje
inž. Rudolf Pečlin

Maribor, Trubarjeva ul. št. 4 Telefon št. 82

Stroji za vsako industrijo

lesno in kovinsko; poljedelski stroji in orodje; lo-
komobili in motorji; stiskalnice vseh vrst; veletrgovina
železa za stavbene in konstrukcijske svrhe in novo-
konstruirani pisalni stroj „Rofa“ brez barvnega traka.

Tovarna poljedelskih strojev

železo- in kovinolarne F. Farič, izdelovanje poljedel-
skih strojev, vseh predmetov iz litega železa, v vsaki
množini in velikosti, točno po modelih, armature iz
medi in kovin za vsako potrebo.

Ljubljanski velesejem, paviljon „I“ 427 b.

Prihodnji Vodič izide za sejem

A. KRISPER

Ljubljana, Mestni trg št. 26.

Proizvajanje čevljev.

Zaloga pletenin, drobnega in galan-
terijskega blaga. Eksport kranjskih
izdelkov, krtač, zobotrebcev itd.

4418

700. Löwy S.	701. První česká sklárna
702. Rindskopf J. Sohn	703. Brata Rücker.
704. Suchy V. C.	705. Schmeisser F.
706. Schmidt A. E.	707. Welas & synová
708. Richter Julius.	709. Reichner & Weill
710. Automobiles Citroen	711. Automobiles Renault
à Billancourt près	Paris.
720. Automobiles Mathis	à Strasbourg.
721. Detourbe.	722. Spes à Marseille.
723. Malpape & Cie.	724. La Fleur de France
725. Vve. Crespel & Fils	à Lille.
726. Dreyfus, Ruell & Cie	727. Noiret à Nancy.
728. Baue 10. Rue de	Sentier à Paris.
729. Guyot à Paris, Bre-	telles Guyot.
730. Cointreau & Fils.	731. Champagne «Mumm».
732. Société des Citrons	Français à Paris
«Creme Eclipse».	733. Société du Dentifrice
Botot à Paris.	734. Louit Frères à Bor-
	deaux.

ALOMA COMPANY, ANONČNA IN
REKLAMNA DRUŽBA V LJUBLJANI

PRIREDI

NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU

RAZSTAVO JUGOSLOVANSKIH ČA-

SOPISOV V PAVILJONU „E“, OD-

DELEK ŠTEV. 64 IN

RAZSTAVO PLAKATOV V PAVI-

LJONU „H“, ODDELEK 347.

PRIPOROČLJIVO JE ZA VSAKEGA

TRGOVCA, OBRTNIKA IN INDU-

STRIJCA, DA SI OGLEDA OBE

RAZSTAVI PROPAGANDNIH SRED-

STEV, KI SO ZA RAZVOJ VSAKEGA

PODJETJA NAJVEČJE VAŽNOSTI.

PRORAČUNI ZA REKLAMO, NA-

VODILA IN NASVETI SE BODO

DAJALI BREZPLAČNO.

4468

Konfekcijska industrija
Drago Schwab
LJUBLJANA, Dvorni trg šte. 3
pod Narodnom kavanom

Najveći izbor svakovrsnih odela, raglana, zimskih kaputa, ogrtača, kožuha,
Vlastiti Izraeli mantija protiv kiše, kožnih autokaputa itd. Najmoderniji kroji!
Specijalna zaliha engleskoga i českoga sukna.
Paviljon „J“ 407.

4417

Maks Durjava in drug, Maribor

Gregarčičeva ulica 24

Tvornica perila

Telefon 208

Izdeluje perilo v lastni novozgrajeni tovarni z 200 najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki pod vodstvom prvovrstnih čeških in
avstrijskih strokovnjakov.

Dovršena
izdelava!

Cefir srajce, frak srajce, trdi in mehki ovratniki
v najboljši kvaliteti in modernih desentih.

Dovršena
izdelava!

Navadno mehko perilo vedno v zalogi po najnižjih cenah.

Lastna novourejena pralnica in likalnica.

Največja izbira finih modernih cefirjev po najnižjih tvorniških cenah.

Na Ljubljanskem velesejmu razstavimo v paviljonu „H“ šte. 299.

4460

Domača industrija. Industrija živil, alkohola itd. (Paviljon L.)

50. Slamnikarska in klobučarska sadruga.

51. Bernik Frana.

52. «Šika».

53. Prva jugoslov. tvornica šešira i tuljaca.

54. Radiulović i Mutafelića.

55. Jazbec Albin.

56. «Siva».

57. Stručna cvečarska škola.

58. Polak Minka.

59. Osečina žipkarska sadruga.

60. «Triumph».

61. Vidie Anton.

62. «Adria», Filip Šibenik.

63. Ludvik Frana in sinovi.

64. «Ela».

65. «Vital».

66. «Adria».

67. «Manas».

68. Buzoliš & Co.

69. Potnik Srečko.

70. Telefon.

71. «Adria».

72. «Prunusa».

73. «Patris».

482. Kolinska tovarna kavinskih primesi.

483. «Alko».

484. «Alko».

485. «Hortus».

486. «Hortus».

487. Spiljak Andra.

488. «Spectrum».

489. Arbi Matej.

490. Walther Emil, Welpert.

491. Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt.

492. «Flora».

493. Ita I. Heintz.

494. «Union».

495. Roth Armin.

496. Tovarna klobukov «Šešira».

497. CERAR F., Domžale (ust. 1890.). Zaposluje oko 80 radnika. Može da proizvede do 150.000 slamnjaka. Predratna mu se produkcija kretala oko 80.000 slamnih šešira godišnje. Izrađuje i šešire iz vune.

Razstavljalci v lastnih paviljonih.

601. Združene opekarnice.

602. Medić, Rakovo & Zankl.

603. Keber L.

604. Združene papirnice Vovčice, Goričane in Medvoda.

605. «Baikana».

606. «Indusa».

607. «Triglav».

608. Novotny T.

609. «Globusa».

610. Weissbacher Simon.

611. Šef Ludovik.

612. Grošelj Tina.

613. Deln. družba združenih pivovariv Zalec in Laško.

614. Maše Zvonimir.

615. Klemenčič J.

616. Trpin M.

617. Kunstler Frano.

618. «Ferrum».
619. «Volta».

620. «Kamenita».

621. Godba.

622. Stoklenjak.

623. «Union».

624. Gospodarska zveza. Sampanjske kleti Fr. Čuček & Cie.

625. Ravtar Melhior.

626. «Union».

627. Bar.

628. Pogačnik & Sedej.

629. Derfel Marija.

630. Fürst O. & Söhne, Fr. Kham.

631. Osrednja vinarska združba za Jugoslavijo.

632. Bon Vinko.

633. Ruska čajarna.

634. Valjak Gjuro.

635. Dolenjski in bizeljski vinogradniki.

638. Grubiš I. Drobac.

639. Zaloge Zagrebačke dion. pivovare i tvornice slada.

640. Državno zdravilišče.

641. Jare Karel.

642. Hasorjević Osman.
643. Klemenčič L.

644. Turk A.

645. «Ferrum».

646. «Ferrum».

647. Derfel Marija.

648. Duma Aleksander.

649. Puh Josip.

Ustanovlj. 1887 **BRATA MOSKOVIČ** Ustanovlj. 1887

Ljubljana, veletrgovina usnja, 4410

ponuja po najnižjih dnevnih cenah spodnje in gornje usnje tu- in inozemskih izdelkov.

ERNST STÖCKL

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 2. 4405

Damski modni salon, ki izdeluje po solidnih dnevnih cenah damske klobuke do najkonkurentnejših del.

Trgovina KVEDER,

prodaja moko in drva po nizkih cenah.

Da se prepričate, pridite osebno na Poljansko c. št. 19.

Razstavljalci na prostem.

650. Jelovšek Josip in Rupert.

651. «Metalizator».

652. Rehek Ivan.

653. Strojne tovarne in livarne.

654. Battelino Dominik.

655. «Novis».

656. Toman Feliks.

657. Drevesnica «Vrta».

658. Džamonja i drugovi.

659. Gospodarska zveza.

660. Brada Fischer.

661. «Ferrum».

662. Okulid Josip.

663. Ježek K. & R.

664. «Ferostaal».

665. Hasanadžić Meh.

666. Reimit-Werke.

667. Maschinenfabrik Esterer.
667. Glas & Loehr.

668. Schwarzwaldwerke Lanz.

669. Vereinigte Landsberger Pflug- und Mühlen-Eigenfabrik.

670. Lanz-Wery.

671. Zvezna tiskarna in knjigarna.

672. Pomeranz.

673. Pečlin R.

674. Puhar Janes.

675. «Elin».

676. Nasser Ch.

677. Izdelovanje mlinjskog kamena.

678. «Orient».

679. Austro Daimler M. G., Puchwerke A.-G.

ANTON JARC

krojač, Ljubljana, Poljanska cesta št. 21,

izdeluje obleke in vsa v to stroko spadajoča dela po najnižjih cenah. 4412

August Paškulin

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3

se priporoča slavnemu občinstvu. — Dnevno dvakrat sveže pecivo. 4408

FR. SEVCIK

puškar in trgovec z orožjem

LJUBLJANA, Židovska ulica št. 8.

Ustanovljeno 1882. Na debelo in drobno!

Največja izbira pušk, pištol, repetirk in samokresov, kakor vseh lovskih potrebščin in streliva po najnižjih dnevnih cenah. Nova dela kakor tudi popravila se sprejemajo in izvršujejo točno.

Jakob Trček 4411

pek v Ljubljani, Breg št. 4.

Dvakrat na dan sveže pecivo.

GOSTILNA PRI VITEZU Breg št. 18

Izborna kuhinja in prične domače štajerske in dolenske vina. 4413

Priporoča se PAVEL in MARIJA JENC.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, Mestni trg 15

Izdelovatelj dežnikov.

Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih palic!

Popravila točno in solidno!

Razstavljalci v lastnih paviljonih.

„L“ št. 497

FRANC CERAR

d. z o. z.

Domžale

Tvornica slamnika i filcanskih šešira

Razstavljalci v lastnih paviljonih.

„L“ št. 497

4406

„SLOGRAD“

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Telefon interurb. 138. Telefon interurb. 138.

Tehnična pisarna: Ljubljana, Spodnja Šiška

Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonске konstrukcije, vsakovrstne vodne naprave na podlagi 25 letnih izkušenj.

Specijalizirana: železobetonске cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa patent dr. Inz. Empergerja za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona s litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silos“ mostovih in podobno).

Izdeluje vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parua žaga.

Gospodarstvo

III. Ljubljanski velesojm

od 1. do 10. septembra 1923.

Sejmišče ljubljanskega velesoja obsega 40.000 kvadratnih metrov, na njem se nahaja 8 velikih in okrog 60 manjših paviljonov. Sejmišče leži v najlepšem delu Ljubljane pod Tivolskim parkom ob Gosposvetskí cesti ter je od vseh strani obkroženo s divnimi kostanji. III. ljubljanski velesojm, ki se bo vršil pod kraljevim pokroviteljstvom, bo prekosil vse dosedanje. Uprava velesoja je storila vse, da bo ta prireditel v resnici izraz in slika naše gospodarske moči, katere naj pokazal svetu cvet naše industrije in trgovine naše države.

Sejmišče je do sadnjega kotlička zasajeno ter bo razstavil 748 razstavljalcev, med temi 148 inozemskih veletrgov.

Blago bo razstavljeno v 21 velikih skupinah. Zato koristi vsak samemu sebi, ako obišče to prireditel, ker se tukaj vsakemu nudi prilika, da najugodnejše kupi najboljše, pa vendar najcenejše blago, kar ga kupi iz prve roke. Posebno lepo priliko daje velesojm obrtnikom in kmetovalcem. Poljedelski kakor tudi drugi stroji bodo vsi časa sejma obratovali, tako da bo vsak videl njihov učinek in se o njihovem delovanju na licu mesta prepričal.

Permanentna legitimacija, ki upravičuje posestnika na polovično vožnjo in vedno prost vstop na sejmišče, stane 50 Din in se dobi pri vseh večjih denarnih zavodih in pri uradu ljubljanskega velesoja. Vstopnica za enkratni obisk pa se bo dobila za 15 Din ob vstopu na sejmišče.

Zavarovanje hranilnih vlog

V celi Jugoslaviji vlada velika pomanjkanje denarja, ki pa kljub temu nima večje vrednosti. Curih tega dejstva noče prav nič vpoštevati in smer dinarja gravitira še vedno navzdol. Pač pa ima naša narodno gospodarstvo od pomanjkanja denarja mnogo neprijetnosti in slavnosti, tako da se človek nehoti sprašuje, kakšne praktične koristi neki ima Stojadinovičeva deflacijska politika.

Naši denarni zavodi se z vsemi moglimi sredstvi trudijo napolniti svoje blaginje z razpoložljivimi kapitali. Vseh stremeljenje gre za povišanjem hranilnih vlog.

Naš preprosti človek ima zdrav gospodarski instinkt in danes v hranilni knjižici ne vidi več onega slaja, katerega je imela zanj pred vojno. Denar izgublja na vrednosti, število v denarnem zavodu naloženega denarja pa ostane neiz-

premenjeno. Boljše je, menijo, vsak dobljeni denar porabiti za realne potrebe, kakor pa zbirati rezerve za potrebe bodočnosti, za dobe krize in bolezní.

Vse naše gospodarstvo se bori s krizami in z velikimi skrbmi; doba, ko se je vsak teden otvorila nova banka in sejala po deželi podružnice kakor kmet pesnico po njivi, je minula. Čitamo o fuzijah, šušlja se o bankrotih in tudi pojavljajo se že res. Proroki, dobro misleči in taki z gotovimi slabimi nameni, širijo med prebivalstvo domnevo, da bo prišlo do težkih polumov, da bodo hitro nakopičeni kupi bogastva vzplameli v nič, da se bo ta in oni kmalu vrnil k opravlju, ki ga je preprosto opravljal pred vojno. Priprosti človek nima zato prave vere v realnost bodočih dni. Sluti polumo na vseh koncih in krajih in se s tem moralno kvari. Ne ceni svojega denarja, izdaja ga brez pravega premisleka. O raznih hranilnicah in posojilnicah sodi skeptično in gleda nezaupno v njih poslovanje in obstoj. Omajani so na ta način važni gospodarski fundamenti.

V tuji državah, zlasti tudi v Češkoslovaški resno razmišljajo tudi politiki o potih in sredstvih, kako dvigniti ugled denarnih zavodov, kako omejiti brezobzirno spekulacijo raznih povojnih finančnikov, kako dvigniti zaupanje v denar, kako utrditi zrahljano moralno naroda in ga pripeljati zopet na pota gospodarske resnosti in štedljivosti. Razni polumi velikih denarnih zavodov so dali povod za osnutek zakona o zavarovanju hranilnih vlog, ki naj bi zlasti malega vlagatelja varoval, da ga bankroti denarnih zavodov ne požrejo v svojem vrtincu. Zakon gre z načela, da mora biti pošteno prislušan in hranjen denar absolutno zavarovan.

Tudi mi moramo nujno misliti na to, da ustvarimo kaj silnega. Misliti bo treba na nekaj garancijski fond, ki bi v slučaju potrebe krši izgubljene male vloge pri bankrotih denarnih zavodov. V ta varstveni zaklad, ki bi moral biti pod najstrožjo državno kontrolo, morda pri Državni hipotekarni banki, bi se stekali zavarovalni prispevki od vseh denarnih zavodov v Jugoslaviji, ki se bavijo s hranilnimi vlogami. Riziko bi bil primeroma široko raztegnjen in bi radi tega prispevki ne bili posebno visoki. Morda bi zadostovala 2 odstotka od obresti naloženih hranilnih vlog, ki bi se razdelila na denarni zavod in vlagatelja ter bi se propore določili po varnosti denarnega zavoda.

Previdni finančniki in bankirji bi mogli to misel realizirati z ustanovitvijo nekakega centralnega vzajemnega varst-

venega zaklada pri kakí banki svojega zaupanja, ako ostane država nedostopna za take socijalne in narodno-gospodarske potrebe našega denarstva. Varnost hranilnih vlog je najboljšje jamstvo, a tudi nujen pogoj za razvoj naše trgovine, industrije in splošnega narodnega gospodarstva v državi.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (25. t. m.)

Pšenica: baška, 78 — 80 kg, 2 odst., ponudba 335, baška, 80 — 81 kg, 2 odst., 2 vagona 337,5, baška, 80 — 81 kg, 2 odst., 2 vagona 335, baška, 78 — 80 kg, 2 odst., duplikat kasa, 2 vagona 337,5, baška, 80 kg, 2 odst., Novi Sad, 3 vagona 340, baška, 79 — 80 kg, 2 odst., Tisa, za september, 4 vagoni 335, banatska, 79 kg, 2 odst., Zenta, 14 vagonov 335, sremska, 78 — 80 kg, 2 odst., 3 vagoni, 335, sremska, 78 — 79 kg, 2 odst., Beograd, duplikat kasa 315, srbijanska, 79 — 80 kg, 2 odst., 75 odst. kasa, 30 vagonov 312,5. Ječmen: baški, 66 — 67 kg, ponudba 290. Oves: baški, ponudba 257,5.

Zagrebaški tedenski sojem (25. t. m.)

Sejem je bil zelo slab. Bosanska živina se je kupovala po 10,5 — 12,5 Din za boljše vrsto, a po 9 — 10,5 Din za slabšo. Teleta po 18,5 — 21 Din, svinje 23,5 — 24 Din za kg žive teže, a zaklane 27,5 — 28,5 Din. Detelja se je tržila po 100 — 125 Din za meterski stot.

Žitni sojem v Budimpešti (24. t. m.)

Cene v tisočih Km: pšenica potiska 1. 79,5 — 80,5, II. 78,5 — 79, peštanska 75,5 — 80, rž 51 — 51,5, ječmen 54 — 57, oves 63 — 64, kuruza 61 — 62, otrobi 38 — 39.

DOBAVE

Dobava bakrenega materijala. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 10. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega bakrenega materijala.

Oddaja pečanja kruha. Dne 10. septembra t. l. se bo sklenila pri Komandi vojnega okruga v Varaždinu, dne 12. septembra t. l. pri Komandi mesta v Čakovcu, dne 13. septembra t. l. pri Komandi mesta v Murski Soboti in dne 14. septembra t. l. pri Komandi mesta na Sušaku pismena pogodba za izdelovanje in pečanje kruha za garnizije Varaždina, Čakovca, Murske Soboti in Sušaka iz državne moke in soli.

Dobava kruha. Pri Komandi mesta v Slovenski Bistrici se bo vršila dne 12. septembra t. l. pri Komandi mesta v Dolnjem Dravogradu pa 13. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave kruha.

Dobava materijala za telegrafsko delavnicu. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 12. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave materijala za telegrafsko delavnicu. (Predmetni oglaš so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Predsednik ljubljanskega velesoja g. Fran Bonač o mariborski vzorčni razstavi. Govoril sem s prvimi našimi gospodarstvenimi krogi o mariborski razstavi in vsi so mi priznali, da je razstava napravila nanje globok vtis. Napredek mariborske industrije in obrti je v resnici naravnost presenetljiv in mora navdati pravega rodoljuba z največjim ponosom. Kar nudi mariborska prireditel, to nadkrijuje daleko vse, kar bi človek pričakoval od krajevne razstave. Izloženi predmeti so od prvega do zadnjega prvovrstni in nudijo tudi razvajanemu očesu večjaka izreden užitek. Dokler bo naša industrija in obrt tako napredovala se nam pač ni treba bati za gospodarsko bodočnost našega naroda. Obisk razstave je trajno dober, vendar bi bilo želeli, da jo posetijo v mnogobrojnejšem številu tudi gospodarski krogi iz bivše Kranjske, osobito iz Ljubljane. Naša dolžnost napredek slovenskega gospodarstva. Časi najtežje preizkušnje za domačo industrijo in obrt še niso minuli in zmagali bomo le, če bomo kot en moč stali na braniku svojih pozicij in vzajemno podpirali svojo stremeljenja, ki merijo na to, kako naj bi se te pozicije utrdile in razširile. Vabim torej vse gospodarske kroge, specljelno gg. trgovce, industrije in obrtnike iz Ljubljane, da se

v čim največjem številu udeležijo vsaj v sadnjih dveh dneh zanimive ter nad vse poučne razstave v Mariboru in tako oddolže vrlim bratom cele štajerske za njih številne posete naših gospodarskih in kulturnih prireditel. Legitimacije so tudi v nedeljo dopoldne prodajajo v sejmski pisarni, Gosposvetska cesta. — Fran Bonač, predsednik ljubljanskega velesoja.

— Stanje hranilnih vlog in dvigov v Sloveniji. Finančna delegacija objavlja, uradno, da izide izkaz o stanju hranilnih vlog in dvigov pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za I. četrtletje 1923. v eni prihodnjih števk «Uradnega lista».

— Vrednost našega izvoza v mesecu aprilu. V mesecu aprilu se je izvozilo iz naše države raznega blaga 206.672,325 kilogramov v vrednosti 323.793,771 Din in 188.856 komadov živine in drugega blaga v vrednosti 85.480,019 Din.

— Nove lokomotive in vagoni. Te dni bo prejela naša vlada veliko mnoštvo lokomotiv, luksuznih, potniških in tovornih vagonov na račun reparacij iz Nemčije. Prometno ministrstvo bo lokomotive in vagona razdelilo po potrebi med posamezna železniška ravnanstva. V kratkem času nam bo tudi Madžarska dobavila večjo množino lokomotiv in vagonov. Na ta način se bo ob izvozni sezoni naš železniški promet znatno ojačil.

— Nekaj statističnih podatkov o našem sadjarstvu in živinoreji. Iz popisa, ki je bil izvršen v naši državi leta 1921, je razvidno, da se nahaja pri nas sadnega drevja: sliiv 59.023.768, jabolk 6.909.601, brusik 3.884.113, orehov 1.471.648, maslin 3.250.270, in ostalega sadnega drevja 4.855.883. Stanje živine pa je sledeče: goveda 4.053.419, bivolov 31.338, konj 1.043.523, mežgov in mul 86.036, oslov 36.140, svinj 2.887.020, ovac 8.461.504 in koz 1.801.409. Pernate živine imamo letos nad 15 milijonov komadov.

— Izjave češkoslovaškega trgovinskega ministra ob otvoritvi bratislavskega velesoja. Povodom otvoritve velesoja v Bratislavi, je češkoslovaški minister za trgovino in industrijo Novák izjavil zastopnikom tiska, da češkoslovaška industrija le tedaj lahko računa na Balkanu na uspeh, ako bo dobavila solidno blago. Blago je treba dobaviti hitro in pod stalnimi cenami. Ako bodo izpolnjeni vsi ti pogoji, tedaj bo češkoslovaški eksport na Balkanu dobro napredoval. Jaz smatram, je naglašal minister Novák, da je češkoslovaška krona stabilizirana in zato ne svetujem nikomur, da bi s njo spekuliral. Glede trgovinskih pogajanj med Madžarsko in Češkoslovaško, je minister izjavil, da Češkoslovaško ne zadene nobena krivda, da so pogajanja prekinjena.

